БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 105 (8937) | 1959 оной май 7, четверг | Сэн 20 мүнгэн

ТАРИЛГЫН АГРОТЕХНИКЫЕ ХАЗАГАЙРУУЛХА БАРИМТАНУУДТАЙ ЭРИД ШУУД ТЭМСЭХЭ

КПСС-эй обкомдо, БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Хартаабха, тэжээлэй корнеплод болон огородой эдеэ тарижа ургуулхада колхозниигуудта үгтэхэ ажалай гол түлөөһэн, мүн нэмэлтэ түлбэри тухай

Республикын колхоз, совхозууд энэ жэлдэ хартаабха, тэжээлэй корнеплод болон огородой эдеэнэй муу ургаса хуряана гэжэ КПСС-эй обком, Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Совет тэмдэглэнэ. Тэдэнэй шалтагаан юуб гэхэдэ, агротехникын заабаринууд наринаар сахигдаагүй, түрүү дүй дүршэл болон наукын түйлалтанууд хангалтагүйгөөр хэрэглэгдэнэ. Олон колхоз, совхозуудта хартаабхын болон тэжээлэй корнеплодуудай, огородой эдеэнэй газар звенонуудта даалгагдаагүй, ямаршье харуулһан газаргүй, мүн ажалаа орхигдодог. Хэдэ колхозуудта үрэ дүн түйлалтаарнь колхозниигуудта ажалай түлөөһэн үгтэдэггүй.

Заиграйн аймагай Кировэй нэрэмжэтэ, Иволгын аймагай «Коммунизм» колхозуудта хартаабха, тэжээлэй корнеплод болон огородой эдеэ ургуулха байгаа колхозниигуудта үгтэхэ ажалай түлөөһэниинь, нэмэлтэ түлбэриин хэмжээнүүд, тэрэшэлэн хартаабха, тэжээлэй корнеплод, огородой эдеэ ургуулха звенонуудые эмхидхэхэ жэшээтэ гурим хараажа үзөөд, КПСС-эй обком, Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Совет иигэжэ тогтообо:

Заиграйн аймагай Кировэй нэрэмжэтэ, Иволгын аймагай «Коммунизм» колхозуудай зохёогоод, баталагдажа абтаһан, хартаабха, тэжээлэй корнеплод болон огородой эдеэ ургуулха байһан колхозниигуудта ажалай гол түлөөһэн, нэмэлтэ түлбэри үгэхэ гуримые һайшааха.

Колхоз, совхозуудта хартаабха, тэжээлэй корнеплод, огородой эдеэ, тэжээлэй капуста ургуулгын звенонуудые эмхидхэхэ жэшээтэ гуримые һайшааха.

Өөһэдынгөө арга боломжые харалсажа, энэ һайшаан дурадхагдаһан ажалай түлөөһэнэй гуримые, тэрэшэлэн жэшээтэ гуримые үдэһөөр хартаабха, огородой эдеэ, тэжээлэй корнеплод ургуулгын звенонуудые бии болгоод, тэндэ хүдэлмэрилжэ байһан колхозниигуудта ажалай гол түлөөһэ, нэмэлтэ түлбэри үгэхэ гурим зохёохо тухай республикын колхозуудта дурадхаха.

ФРГ-эй социал-демократическа газетэнүүдэй редакторнууд Н. С. Хрущевтой хөөрэлдэбэ

Советскэ Союзда ерэжэ байһан Германиин Федеративна Республикын социал-демократическа газетэнүүдэй бүлэг редакторнууд СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ, КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущев майн 5-да угтаба.

Хөөрэлдөөнэй үедэ Н. С. Хрущев тус журналистнуудай асуудалнуудта харюусаһан байна. Эдэ журналистнууд уулзалга болон үнэн зүрхэнэй хөөрэлдөөн хэһэнэйнь түлөө баясхалан хүргөө.

Хөөрэлдөөнэй болоходо «Правда» газетын главна редактор П. А. Сатюков, СССР-эй МИД-эй хэблэлэй таһагые даагша М. А. Харламов, «Правдын» таһагай редактор П. А. Наумов байлсаһан байна.

(ТАСС).

Ниислэл хотын хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан болоо

Коммунистическэ партиин хүмүүжэлэй советскэ хэблэлэй үмэ агуухэ, хүндэтэ зорилго ...даганхай. Тэрэнэй гол шухала КПСС-эй XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые хараалагдаһан долоон жэлэй түсэбэй асари ехэ даабаринуудые хэрэг дээрэ эмхижүүлэлтэдэ бэелүүлхэдэ үзэл бодолой зэмсэг болоно.

Москвагай газетэнүүд, журналуд, хэблэлэй, полиграфическа предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд болон хүдэлмэришэд, хүдөө ...гшэдэй эдэбхитэдэй суглаан майн 5-да Союзуудай байшангай Колонно зал соо болоо. КПСС-эй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь В. И. ...тинов суглаа нээһэн байна. КПСС-эй ЦК-гэй пропаганда болон агитациин таһагые даагшын орлогшо А. В. Романов хэблэлэй үдэр тухай элидхэл хээ.

Аха дүү коммунистическэ болон хүдэлмэришэдэй партинуудай газетэнүүдэй корреспондентнүүд колонно зал соо байлсаһан байна.

Суглаанда хабаадагшад КПСС-эй ЦК-да эльгээхэ амаршалгын бэшэг баталан абаа.

Прагаһаа журналистнуудай уласхоорондын организациин амаршалгын телеграмма суглаанай адресаар ерээ.

* * *

Хэблэлэй үдэртэ зорюулагдаһан баярай суглаанууд мүн Киевтэ, Бакуда, Тбилисидэ, Ташкентдэ, Фрунзедэ, Сталинабадта, Вильнюстэ, Архангельскда, Брянскда, Уфада болон бусад городуудта болоо.

(ТАСС).

КРАСНОДАРАЙ ХИЗААР. Кубаниин колхозууд, совхозуудай хүдэлмэришэд «100 гектаршад» гэһэн шэнэ үгэнүүдые саг үргэлжэ дурдадаг болоо. Ороной түрүү механизаторнууд Н. Мануковский, А. Гиталов гэгшэдэй жэшээгээр 100 гектар газарта кукуруза мүн пропашной бусадшье ургамалнуудые оньһон ар... гар ажал хэрэглэнгүйгөөр ургуулха болоһон трактористнууд, комбайнернууд олон болоо.

Кореновско районой Кировэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин механизаторнууд тус бүридөө 100 гектар газар элдүүрилгэ социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсобо. Энэ кукуруза тарижа ургуулхада оньһоорууддагдана. Тус 14 звено байгуулагдаба. Колхоздо дэлгэрһэн мүрысөөндэ комбайнер И. Белый гэгшын хүтэлбэрилдэг звеногойхид түрүүлнэ. Звеногой гэшүүд энэ жэл 160 гектар бүринөө 77 центнерһээ бага бэшэ кукуруза буурсаг хуряахаар үгэ ... Колхозники мүнөө тарилга хэжэ эхилээ. Тарилгаа квадратно-гнездовой аргаар «ВИР-42» гэжэ шанар һайтай үрэһөөр хэнэ. Тэрэ агрегат үдэр бүри 27—28 гектарта тарилга хэнэ.

Зураг дээрэ: И. Белый гэгшын агрегат кукуруза тарижа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Хүдэлмэришэн, алба хаагшад туһална

Хориин аймагай колхозууд, хониной совхоз долоон жэлэй эхиндэ үбһэ ногоонэй, кукурузын ургасые эрид дээшэлүүлхэ, адуу малдаа дүүрэн хүрэхэ тэжээл хуряажа абаха гэжэ оролдоно. Энээндэнь аймагай предприятинууд болон эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад ехэ туһа хүргэнэ.

Аймагай центрын эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд Анаагай уһалууриин системын барилгада эмхитэйгээр хабаадалсаа. Энээнэй барилгада 200 гаран кубометр шулуу, 40 гаран кубометр бургааһа мүшэр системын эхинэй түхеэрэлгэдэ бэлэдхэһэн байха юм. Тиихэдэнь Хүрьбын леспромхозой хүдэлмэришэд Бэрхэ Шэбэрэй канавын эхинэй хаалтын заһабарилгада ехэ ажал хээ.

Хабарай урин дулаанай эхилһэнһээ хойшо амаралтын үдэр бүхэндэ Хори, Тээгдэ, Наран, Зүүн Хуурай, Удинск болон бусад тосхонуудай ажалшад олоороо гаража, совхоз болон колхозуудай сабшалан, таряалангай газарнуудта наг шэбхэ шэрэхэ воскреснигүүдые эмхидхэнэ.

Хүрьбын леспромхозой Тээгдын, Ойбонтын, Хасууртын модо бэлэдхэлэй пунктын хүдэлмэрилэгшэд хониной совхозой 1-дэхи, 5-дахи, 6-дахи фермэнүүдэй кукуруза тариха поли дээрэ, мүн сабшалангай газарта 400 гаран тонно наг шэбхэ гаргаа. Совхозой хоёрдохи фермэдэ Хандагайн леспромхозой 90 хүн 7 автомашинаар гансахан үдэрэй туршада 165 тонно шэбхэ зөөгөө. Тиихэдэ Хориин леспромхозой конторын 30 гаран алба хаагшад «Дружба» колхоздо хэдэн үдэр хүдэлөө.

Иимэ воскреснигүүдтэ Хориин, Хасууртын дунда һургууляархин, аймгүйсэдкомой болон тэрэнэй таһагуудай хүдэлмэрилэгшэд шударгыгаар хабаададаг байна.

Я. Галсанов.

Ургаса жэгдээр гараба

Шииг нойто ехэтэй хүрьһэндэ, һайн шанартай үрэһэ зохидоор тарихада үндэр баян ургаса гараха байһаниинь мэдээжэ. Эгээл иимэ байдал Тарбагатайн аймагай «Дружба» колхоздо үзэгдэнэ.

Энэ колхоз аймаг соогоо тарилгаяа эгээн түрүүлэн дүүргээ. Эртэ таригдаһан хара таряанай поли дээрэ ногоон эшэнүүд жэгдэхэнээр гараба.

Л. Макарова.

Гээгдэгшэдые урагшань татаха ёһотой

Хабараймнай һүүл—май һара гаража, хаа хаанагүй эрооһото ургамалай тарилга түлэг дундаа ябажа, зарим газарта эртын тарилга гол түлэб дүүрэжэ байна гээшэ.

Энэ жэлдэ нютаг нютагта таряанай газар ехэ шииг нойтоор элбэг байба. Тиимэһээ түрүү ажахынууд газарайнгаа шииг нойтые һайнаар бариха борнойлго хаһа сагтань, түргэнөөр хэхэ хэрэгтэ ехэхэн анхарал хандуулжа, энэ хүдэлмэриие эрхимээр үнгэргэнэ.

Теэд энээниие һайн мэдэжэ, эйлгожо байгаад, Яруунын һү-мяханай совхозой 2-дохи фермынхид (эрхилэгшэнь нүхэр Б. Жамсуев, таряан ажалай бригадын бригадирынь нүхэр Р. Доржиев) энэ жэлдэ орооһо тарян тариха 2500 гектар партай аад, тэрэнэйнгээ нэгэшье гектарынь мүнөө хүрэтэр борнойлжо хүшэ хүрөөгүй байна. Ушарынь юуб гэхэдэ, эндэхи фермын хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Жамсуев, Доржиев гэгшэд энэ хабартаа «саг үшөө эртэ, газар хүйтэн байна» гэжэ һанаа амархан һууһаар лэ иимэ ехэ хохидолдо ороо бшуу. Харин тиихэдэнь совхозой бэшэ фермэнүүдтэ эртын борнойлго үни эхилээд, мүнөө бүхы газартань шииг нойтон баригдаа.

Гадна эндэхид таряанай газарта бүхыдөө 6 мянган тонно наг шэбхэ гаргаха түсэбтэй аад, мүнөө майн 1-нэй мэдээгээр оройдоол 500 тонно шэбхэ таряалан дээрэ гаргаад байнхай. Эндэ шубуунай аргал, пеэшэнэй үнэһэ суглуулха тушаа ямаршье хүдэлмэри хэгдэнэгүй.

Үнэндөө фермынхид шубуунай тусхай фермэтэй, тэрэнэйнь бүхы аргал хэндэшье хэрэггүй хээрэ талада хаягдажа байдаг.

Тус фермынхид байгша ондо хамта 2200 гектарта эрооһо таряа тариха юм. Тэрээндэнь 6485 центнер үрэһэ хүрэнгэ хэрэгтэй болоно. Теэд эндэ 700 центнер хара таряанай, шэниисын үрэһэн үшөө хүсэд сэбэрлэгдэжэ, тарилгын шанарта хүргэгдөөгүй, мүн 1100 гаран центнер үрэһэн дутуу, тэрэнээ ондоо тээһээ асаржа тариха байна. Гэбэшье эндэхид дутуу үрэһэеэ городһоо болон эндоо тээһээшье шэрэжэ эхилхэ тушаа һаналаа табинагүй.

Тэрэшэлэн тарилгада хабаадуулагдаха трактор, бүхы машина, зэмсэгүүдыншье заһагдажа, хүсэд бэлэн болоодүй. Тусхайлбал, хамта 19 тракторайнь «С-80» маркын 2 трактор, «ДТ-54» гэжэ 4 трактор, хэдэн «Беларусь» трактор заһабарилагдажа дүүрээдүй байха юм. Фермынхид энэ шалтагаанһаа бэложо, мүнөө хүрэтэр эртынгээ тарилгада жэгдэрэн орожо шадаагүй.

Эдэ бүхы дутагдалнууд ехэнхидээ фермын хүтэлбэрилэгшэдэй тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ харюусалгагүй, хойрогоор хандаһан, ажалайнгаа эмхидхэлые зүбөөр табижа шадаагүй дээрэһээнь болоо гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Эндэхи ажал хүдэлмэриие эрид һайжаруулха тухай совхозой дирекци, партийна организаци зохихо хэмжээ дары абаха зэргэтэй.

Ц-Е. Жамсаранов.

Эртын тарилгые эмхитэйгээр дүүргэбэ

«Коммунизм» колхозой механизаторнууд Сэлэнгын аймаг соо эгээн түрүүлэн эртын тарилгые дүүргэбэ.

Бүхы орооһо таряан хородогдоһон, нара һалхинда шанаржуулагдаһан үрэһөөр таригдаа. Тарилгань ехэнхидээ хэрээһэлүүлэн, нарин рядтайгаар хэгдээ. Хара таряан, шэниисэ бүхыдөө хоёр удаа хахалагдаһан сэбэр пар дээрэ таригдаһан байха юм.

Эртын тарилгые саг болзор соонь, һайн шанартайгаар үнгэргэхын түлөө колхозой механизаторнуудай дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрһэн байгаа. Тэрэ мүрысөөндэ колхозой залуу механизаторнууд Дашидондок Балданова, Доржиханда Аюров, Дашицырен Бадмацыренова болон бусадай агрегадууд бүтээсэ ехэтэй ажалаараа шалгаржа гараа. Тэдэнэр эртын тарилга дээрэ халаанайнгаа даабариие хододоо 130—150 процентһээ доошо бэшээр дүүргэһэн байна.

Механизаторнуудай дунда политическэ хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулагдана. Механизаторнуудай социалистическэ мүрысөөнэй халаан бүриинь дүнгүүдые агитатор-коммунистнууд нүхэд Б. Г. Раднаев, Д. Ю. Найданов гэгшэд тодорхойлон элирүүлжэ гаргадаг. Полевой стануудта тусхай хуудаһан эльгээгдэдэг. Халаанайнгаа даабаринуудые үлүүлэн дүүргэһэн тракторна агрегадууд артелиингээ правлениин зүгһөө мүнгэн шанда хүртэдэг.

С. Шарапов.

Агротехникэ хазагайруулагшад хэһээгдэбэ

Республикын Хүдөө ажахын министерствын шалгалта хэхэдэ, Борьёогой совхоздо тарилгын агротехникэ бүдүүлигээр эбдэхэ ябадал элирүүлэгдээ.

Нэгэдэхи отделенидэ (агрономынь нүхэр Горбов) 10 гектар хатуу хүрьһэтэй газарта тарилгын урда тээхи элдүүрилгэ хэнгүй шэниисэ хаяа. Ингэжэ үрэһэн тон гүйхэнөөр таригдаад, зариманиинь газар дээрээ үлэшөө юм. Харин агроном нүхэр Горбов гэмээ сагааруулха һэдэлгэтэй:

— Тарилга хэһэн энэ газартаа лущени хэжэрхихэдэ зүбтэйл байха бэшэ гү, — гэжэ убайгүйгөөр мэдүүлбэ. Гадна тус фермэдэ 100 центнер хара таряанай, 290 центнер шэниисын үрэһэн хородогдонгүйгөөр таригдаһан байна бшуу.

Тэндэхи элитнэ үрэһэнэй ажахые даагша нүхэр Сороковиковагай хүдэлмэридөө хайша хэрэгээр хандаһанһаа боложо, хородогдоогүй 325 центнер шэниисэ. 20 центнер хара таряанай үрэһэн таригдаа.

Иимэ ушар яахадаа тохёолдооб гэхэдэ, совхозой главна агроном нүхэр Зайцев түрүүтэй тэндэхи отделенинүүдэй агрономууд ажалдаа харюусалгагүйгөөр, хайша хэрэгээр хандаһан байна. Совхозой директор нүхэр Мельников агротехникэ хазагайруулха ябадал мэдэбшье, зохихо хэмжээ саг соонь абаагүй, миил гараа дэлгээд байгаа.

Тарилга эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ гэжэ оролдоогүй, ажал хүдэлмэридөө харюусалгагүйгөөр хандаһан эдэ хүдэлмэрилэгшэдтэ шанга зэмэ тохогдобо.

Халаанайнгаа даабари үлүүлнэ

Баргажанай Ленинэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд тарилгын хүдэлмэридэ хам орожо, тус бүридөө мянгаад га борнойлоод, эртын пар хахалжа байна.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз түрүүшын 60-аад га шэниисэ, Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид 120 га ногоон тэжээлдэ горох эвёстой холижо тариба.

Тэндэхи трактористнууд нүхэд Шатанов, Будажапов, Шараев гэгшэдэй агрегадууд халаанайнгаа даабари ходо үлүүлнэ.

Б. Санданов.

Хартаабха, тэжээлэй корнеплод болон огородой эдеэ тарижа ургуулхада колхозниигуудта үгтэхэ ажалай түлөөһэн, нэмэлтэ түлбэри тухай гурим

I. Хартаабха ургуулха звенонуудта хүдэлдэг колхозниигуудта үгтэхэ ажалай түлөөһэн

1. Һайса нэгшээгдэһэн шэбхэ, хүр шэбхэ хартаабхын полидо морёор гаргажа тараахада тонно бүхэнэй нэгэ ажалта үдэр, 6 түхэриг мүнгэн, оньһото машинын хүсөөр—0,4 ажалта үдэр, 2 түхэриг мүнгэн үгтэхэ.

2. Хартаабхын газарта гаргажа тараагдаһан үнэһэнэй тонно бүхэндэ 12 ажалта үдэр, 60 түхэриг үгтэхэ байна.

3. Хартаабхын гектар бүхэниие үһалхада:

а) тарилгын урда тээхи үһалалгада 2,5 ажалта үдэр, 10 түхэриг мүнгэн;

б) ургамалай ургажа байха үедэ—3 ажалта үдэр, 15 түхэриг үгтэхэ болоно.

4. Хартаабхын газарта гектар бүхэнэй 10—15 тонно хараатайгаар шэбхын шүүһээр нэмэлтэ тэжээл оруулхада—10 ажалта үдэр, 60 түхэриг үгтэхэ.

5. Хартаабха хадагалдаг газарһаа үрэһэ абаашажа, нэгэ гектарта тарилга хэхэдэнь:

а) «СКГ-4» машинаар тарихада—6 ажалта үдэр,

б) анзаһаар хахалжа, квадратно-гнездовой аргаар тарихада— 10 ажалта үдэр.

6. Зурууд хоорондын элдүүрилгэ тракторaар хэһэнэй һүүлээр хартаабхын буртаг үбһэ түүхэ, шоройень обоолходо гектар бүриин 10 ажалта үдэр үгтэхэ юм. Хартаабхын газарта оньһото машинын хүсөөр зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэхэдэ—гектар бүхэнэй 3 ажалта үдэр, 10 түхэриг.

7. Хартаабхын газар хахалаад, хартаабха таряад, зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэхэдэ, тракторта шагтагалдаг машинануудта хүдэлһэн прицепщигтэ— гектарай нэгэ ажалта үдэр.

8. Малтагдаһан 10 центнер хартаабхын түлөө 3 ажалта үдэр, 10 түхэриг. Хэрбээ шанаргүйгөөр хартаабха малтаа һаань, мүнгэн түлөөһэн үгтэхэгүй.

ХАРТААБХА МАЛТАХАДА ҮГТЭХЭ НЭМЭЛТЭ ТҮЛӨӨҺЭН

Абтаһан ургаса хараадаа абажа, хартаабха ургуулха звеногойхидто малтагдаһан центнер хартаабхын түлөө иимэ түлөөһэ тогтоохо:

гектарай	50-һаа	70 центнер хүрэтэр	ургаса абахада	—4 түхэриг,
—»—	70-һаа	100	—»—	—6 түхэриг,
—»—	100-һаа	150	—»—	—8 түхэриг,
—»—	150-һаа	200	—»—	—10 түхэриг,
—»—	200-һаа	дээшэ абахада	—»—	—15 түхэриг.

II. Тэжээлэй корнеплодуудые (свёкло, морковь, турнепс), тэжээлдэ хэрэглэгдэхэ сахарай свёкло болон тэжээлэй капуста ургуулха звенонуудта хүдэлһэн колхозниигуудта үгтэхэ ажалай түлөөһэн

1. Морёор полидо гаргажа тараагдаһан 1 тонно нэгшээгдэһэн шэбхэ гү, али хүр шэбхын түлөө нэгэ ажалта үдэр, 6 түхэриг мүнгэн, оньһото машинын хүсөөр—0,4 ажалта үдэр, 2 түхэриг мүнгэн үгтэхэ.

2. Тэжээлэй корнеплод болон капустын нэгэ гектар үһалхада:

а) тарилгын урда тээхи үһалалгада 2,5 ажалта үдэр, 10 түхэриг;

б) ургамалай ургажа байха үедэ—3 ажалта үдэр, 15 түхэриг.

3. Нэгэ тонно үнэһэ суглуулжа, полидо гаргажа тараахада 12 ажалта үдэр, 60 түхэриг мүнгэн үгтэхэ байна.

4. Нэгэ гектар газарта га бүхэнэй 10—15 тонно хүртэхөөр шэбхын шүүһээр нэмэлтэ тэжээл оруулхада 15 ажалта үдэр, 60 түхэриг.

5. Нэгэ гектар газарта сеялкээр корнеплодуудые тарихада — нэгэ ажалта үдэр.

6. Корнеплодуудай ургажа байһан газарай гектар бүхэниие гараар зөөлэрүүлхэдэ 30 ажалта үдэр, машинаар—1 ажалта үдэр.

7. Корнеплодуудай нэгэ гектарта буртаг үбһэ гараар түүхэдэ, ургасынь шэнгэрүүлхэдэ 50 ажалта үдэр, 100 түхэриг, буртаг үбһэнһөөнь хоёрдохёо сэбэрлэхэдэ— 40 ажалта үдэр, 80 түхэриг.

8. Нэгэ гектар корнеплодуудай полидо машинаар зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэхэдэ 3 ажалта үдэр, 10 түхэриг.

9. Нэгэ тонно турнепс, свёкло, малтажа, эшыень тайраад ашахада—хоёр ажалта үдэр, 6 түхэриг, морковь—4 ажалта үдэр, 10 түхэриг.

ТЭЖЭЭЛЭЙ КОРНЕПЛОДУУДЫЕ, САХАРАЙ СВЁКЛО, ТЭЖЭЭЛЭЙ КАПУСТА МАЛТАЖА ХУРЯАХАДА ҮГТЭХЭ НЭМЭЛТЭ ТҮЛӨӨҺЭН

1. Малтагдаһан центнер турнепс, тэжээлэй капустын түлөө:

гектарай	100-һаа	150 центнер хүрэтэр		—2 түхэриг,
—»—	150-һаа	200	—»—	—4 түхэриг,
—»—	200-һаа	300	—»—	—6 түхэриг,
—»—	300-һаа	дээшэ абахада		—8 түхэриг.

2. Тэжээлэй морковь, сахарай свёкло малтахада центнерэй иимэ түлөөһэн үгтэхэ:

гектарай	50-һаа	100 центнер хүрэтэр	ургаса абахада	—5 түхэриг,
—»—	100-һаа	150	—»—	—8 түхэриг,
—»—	150-һаа	200	—»—	—10 түхэриг,
—»—	200-һаа	дээшэ абахада		—15 түхэриг,

Огородой эдеэ ургуулдаг колхозниигуудта үгтэхэ ажалай түлбэри

I. „Коммунизм“ колхоздо тогтоогдоһон гурим

1. Звеногой гэшүүн бүхэндэ огородой эдеэнэй тусхай газар 0,5 гектарһаа дээшэ бэшэ даалгагдана.

2. Даалгагдаһан газарынь хэр үрэжэлтэй байнаб, тэрэнэйнь зэргээр звено бүхэндэ даабари үгтэдэг.

3. Огородой эдеэ хуряагаад, тушаахада центнер бүхэнэй иимэ түлбэри үгтэхэ:

үгэрсэ—3,5 ажалта үдэр, капуста—2, эдеэшэһэн помидор—6, ногоон помидор—4, свёкло, морковь—2,5, ногоон мангир—4, һонгино—10, чесногой—15 ажалта үдэр үгтэхэ байна.

4. Огородой эдеэнэй эшэ, хальһа болон бусадые суглуулжа тэжээлдэ тушаахада, центнер бүхэндэ гол түлбэриин 25 процент үгтэхэ юм.

5. Огородой эдеэ тариһанай, ургасын хойноһоо харууһалһанай түлөө түсэбөөр хараалагдаһан ажалта үдэрэй 70 процентнь үгтэхэ байна.

Тиигээд огородой эдеэ хүсэд хуряажа абаад, худалдаад байхадаа звенонуудтай эсэслэн тоосодог.

Уры, мүндэр болон бусад аюулһаа боложо огородой эдеэнэй гэмтэлдэ ороод байгаа хада, звеногой гэшүүдтэ түсэбөөр хараалагдаһан ажалта үдэрэй 70 процентнь үгтэхэ.

Звеногойхидой даажа абаһан газараа буртаг үбһэ ехэтэй, харууһа муутайгаар байлгаа һаань, олоһон ажалта үдэрһөөнь 20 процент хүрэтэр дараха.

6. Ургаса хуряаха түсэбөө үлүүлэн дүүргээд байхадань, үлүүлэн абтаһан продукциһаа ороһон мүнгэнэй (гүрэнэй худалдан абадаг сэнгээр) 30 процентые нэмэжэ үгэхэ.

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюуртa)

Хартаабха, тэжээлэй корнеплод болон огородой эдеэ тарижа ургуулхада колхознигуудта үгтэхэ ажалай түлөөһэн, мүн нэмэлтэ түлбэри тухай гурим

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта

II. Кировэй нэрэмжэтэ колхоздохи гурим

1. Һайса нэгшээгдэһэн шэбхэ, хүр шэбхэ огородой эдеэнэй газарта нэгэ тонно мори тэргээр гаргажа тараахада нэгэ ажалта үдэр, 6 түхэриг, машинаар—0,4 ажалта үдэр, 2 түхэриг.

2. Нэгэ тонно шэбхэ гү, али шубуунай аргал суглуулаад, полидо гаргажа тараахада 12 ажалта үдэр, 60 түхэриг үгтэхэ.

3. Гектар бүхэндэ 20 тонно хүртэхөөр шэбхын шүүһэ нэмэлтэ тэжээл болгон нэгэ гектарта оруулхада 20 ажалта үдэр, 60 түхэриг.

4. Эдеэндэ хэрэглэгдэдэг корнеплодуудые, үгэрсэ, һонгино таригдаһан газарай га бүхэниие нэгэ дахин буртаг үбһэнһөөнь сэбэрлэхэдэ 65 ажалта үдэр, 100 түхэриг, хоёрдохёо сэбэрлэхэдэ—55 ажалта үдэр, 80 түхэриг үгтэхэ болоно.

5. Огородой эдеэ таригдаһан газарта машинаар зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэхэдэ гектар бүриин 3 ажалта үдэр, 10 түхэриг.

6. Бэшэ бусад хүдэлмэри ажалай нормын ёһоор түлэгдэхэ.

Дээрэ хэлэгдэһэн гуримаар ажалай гол түлбэри үгөөд, нэмэлтэ түлөөһэ нигэжэ тогтоогоо

Абтаһан центнер продукциин түлөө нимэ түлөөһэ үгэхэ:

гектарай	80-һаа	130 центнер	хүрэтэр ургаса абахада	—5 түхэриг,
—»—	130-һаа	200	—»—	—7 түхэриг,
—»—	200-һаа	300	—»—	—10 түхэриг,
—»—	300-һаа	дээшэ абахада		—15 түхэриг.

Колхоз, совхозуудта хартаабха, огородой эдеэ, тэжээлэй корнеплод болон тэжээлэй капуста ургуулха звенонууд тухай

ЖЭШЭЭТЭ ГУРИМ

1. Бригада доторой ажалай эмхидхэлэй нэгэ арга боложо, колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин бригаданууд соо хартаабха, огородой эдеэ, тэжээлэй корнеплод, пропашной ургамалнуудые ургуулха звенонууд байгуулагдана. Таряан ажалай, огородой, комплексно болон бусад бригадануудта пропашной ургамалнуудые ургуулха звенонуудые эмхидхэхэдэ эдэ ургамалнууд тусхай хүнүүдтэ даалгагдажа үгтөөд байхадаа һайнаар харууһалагдадаг, агротехникэ һайжаржа, ургасань дээшэлдэг байна.

2. Бригадын үйлэдбэриин даалгабаринуудай болон колхозой түсэбэй ёһоор, звенонууд нэгэ ургамалые (хартаабха, свёкло, турнепс, тэжээлэй капуста гэхэ мэтэ) гү, али пропашной болон огородой эдеэнэй хэдэн ургамалнуудые тарижа, ургуулжа байхаар эмхидхэгдэхэ ёһотой.

3. Огородой эдеэ ехээр таридаг колхоз, совхозуудай огородой бригадануудта 3—5 звено, харин огородой эдеэ багаар таридаг колхоз, совхозуудта таряан ажалай гү, али комплексно бригадануудта огородой 1—2 звено бии болгохо гэжэ дурадхагдана. Хэды шэнээн талмайда тарилга хэһэнээ харалсажа, огородой эдеэ ургуулгын звенонууд 8—15 хүнһөө бүридүүлэгдэхэ ёһотой.

4. Оньһон аргаар элдүүрилэгдэхэ, харууһалагдаха 40—60 гектар газар даалгажа үгөөд, хартаабха ургуулгын тусхай звенонууд 8—12 хүнһөө бүридүүлэгдэнэ.

5. Тэжээлэй корнеплод ургуулха тусхай звенонууд 6—8 хүнһөө бүридүүлэгдэжэ бии болгогдоод, 10—20 гектарһаа бага бэшэ турнепсын, тэжээлэй морковиин, сахарай болон тэжээлэй свёклын, тэрэшэлэн тэжээлэй капустын газар даалгагдажа үгтэхэ зэргэтэй.

6. Мал ажалай фермэнүүдтэ һаалишадһаа, гахайшадһаа, шубуушадһаа, бусад малшадһаа бүридүүлэгдэжэ, хартаабха болон тэжээлэй корнеплод ургуулха звенонууд бии болгогдоод, звеногой гэшүүн бүхэндэ 0,25-һаа 0,5 гектар хүрэтэр газар даалгагдажа үгтэхэ ёһотой. Эдэ звенонуудай ургуулһан ургаса тэрэ фермэ дээрээ үлэхэ, звеногой гэшүүд тусхай звенонуудайхидтай адляар ажалай түлөөһэ абаха зэргэтэй.

7. Звенонуудта газарынь эртээнһээ, жэлһээ бага бэшэ болзороор гэхэ гү, али ургаса тарижа ургуулха саг соо даалгагдана.

8. Звеное даагшын хабаадалгатайгаар, звенонуудта газарынь хэмжэжэ үгтэдэг, хубаарилһан тэмдэгүүд (гадаһа, багахан багана гэхэ мэтэ) зоогдолог. ямар түхэлтэй байһыень, ямар нэрэтэй газарта, хэды шэнээн талмайтай байһыень бэшэһэн акт зохёогдодог юм.

9. Огородой газар элдүүрилгые эгээл һайнаар оньһожоруулха зорилгоор, огородой эдеэ ургуулгын звенонуудта 5-һаа 15 гектар хүрэтэр нэгэ үргэлжэ газар даалгагдажа үгтэхэ ёһотой. Звеногой гэшүүн бүхэндэ хэдэн ургамалнуудай 0,5 гектарһаа бага бэшэ газар даалгагдажа үгтэхэ.

10. Шухала болоо һаань, тракторна агрегадуудые хэрэглээд, звенонууд баян ургаса ургуулхын тулада морёоршье, гарааршье хэхэ бүхы хүдэлмэриие даадһан газар дээрээ өөһэдынгөө хүсөөр хэхэ ёһотой. Ургасаяа харууһалжа байхын хажуугаар, звенонууд наг шэбхэ эртээнһээ бэлэдхэжэ, поли дээрэ гаргажа, ерэхэ жэлэйнгээ тарилгада бэлэдхэжэ байха зэргэтэй.

11. Полевой хүдэлмэриин үедэ звенонуудта газар элдүүрилхэ, үрэһэ тариха, ургаса хуряаха машина, түхеэрэлтэнүүдээр хангагдамал шухала хэрэгтэй тракторнууд даалгагдажа үгтэнэ.

12. Колхозой правленеэр, совхозой директорээр томилогдоһон звеное даагша бүхы хүдэлмэреэ хүтэлбэрилжэ байдаг. Звеное даагша булта гэшүүдтэйгээ адляар бүхы хүдэлмэридэ хабаадалсажа байһынгаа хажуугаар, бригадирай туһалагшадал адли ажал хүдэлмэриингөө түлөө харюусажа байха ёһотой. Звеное даагша хүнүүдтэ хүдэлмэриень олгожо, звеногой гэшүүдэй хүдэлмэриингөө үдэрэй гуримые ямараар сахижа, үдэрэйнгөө нормые ямараар дүүргэжэ, ямар шанартайгаар ажаллажа байһыень харалсажа байдаг, хэһэн хүдэлмэриень звеногой колхознигуудһаа бригадирай тушаажа абахадань байлсадаг юм.

13. Звеное хүтэлбэрилһэнэйнь түлөө звено даагшада бүхы звеногой олоһон ажалта үдэрэй 3—5 процентынь зэргэ ажалта үдэр нэмэжэ үгтэдэг.

14. Үйлэдбэриин бригадын бригадир звеное даагшадтай хамта колхознигуудай дүй дүршэлые, ямар звенодо ажаллаха дуратай байһыень харалсажа, звенонуудта хүнүүдые шэлэн абадаг. Звенонууд колхозой правленеэр, совхоздо директорэй приказаар баталагдана.

15. Звенонуудые бүрин түгэсөөр байлгаха, хартаабха, огородой эдеэ болон бусад пропашной ургамалнуудай ургасада харууһа хэлгые таһалдуулхагүйн тулада колхозой правлени гү, али совхозой директорэй зүбшөөлгүйгөөр звенонуудай гэшүүдые һэлгэхэ, нэгэ звеноһоо нүгөөдэ звенодо гү, али ондоо хүдэлмэридэ колхознигуудые, совхозой хүдэлмэришэдые табижа байһыень бригадирта хоригдоно.

16. Хэды шэнээн ажал, гаргаша хэхэ байһыень түсэблөөд, хартаабха, огородой эдеэ, тэжээлэй корнеплод ургуулха звенонуудые ажахын тоосоондо оруулбал дээрэ гэжэ тоологдоно.

НҮХЭД ЛУГОВОДУУД! Ойрын үдэрнүүдтэ наг шэбхээ тараажа дүүргээд, сабшалангаа үдэр һүнигүй уһалыт!

Кударын аймагай «Путь к коммунизму» колхозой нүхэр Виктор Жарниковай кукуруза ургуулха звено 110 гектар газар даажа абаад, тэндээ гектар бүриһөө 300 центнер кукуруза ургуулхаяа уялга абаа. Мүнөө тэдэнэр газар дээрэ 700-гаад тонно наг шэбхэ гаргаба. **Зураг дээрэ:** нүхэр Жарниковай звено шэбхэ ашажа байна.

А. Мантаевай фото.

Хараалһанаа бэелүүлжэ эхилээ

Артелиин адуу малда үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэхын тула сабшалангай ургасые эрид дээшэлүүлхэ гээшэ тон шухала. Мүнөө энэ хүдэлмэри Хэжэнгын колхозуудта үргэнөөр ябуулагдана.

Аймагай «Коммунизм» колхозой правлени сабшалан уһалалгада эртээнһээ анхарал табижа, 31 хүнһөө бүридэһэн луговодуудай тусхай бригада эмхидхээ һэн. Мүнөө энэ бригадын гэшүүд 9 звено боложо таһараад, Бүтүү, Бамба, Сүнхэрэг, Чесанын эхин гэжэ газарнуудта сабшалан уһалжа байнхай.

— Бидэ энэ жэлдэ хамтадаа 1400 га сабшалан нэгэ дахин, тэрэнэй 800 гектарыень хоёр дахин уһалхабди. Хабартаа эртүүр хуушан канаваннуудые заһажа, шорой, мүльһыень сэбэрлээбди, сабшалангай хүр хагдыень галдаабди. Мүнөө 300 гаран га газар һайрамай уһаар уһалагдаа,—гэжэ бригадые даагша Очиржап Шойдоков хөөрэнэ.

Бригадын гэшүүдэй олонхинь газар уһалха дүй дүршэлтэй үбгэд юм.

—Манай звенодо 4 хүн хүдэлдэг. Бидэ Дээдэ, Доодо Бамба гэжэ газарта 300 га уһалхабди. Урдань уһалаад байхада эндэһээ һайн ургаса абтадаг һэн. Байгша ондо буусын һууриһаа 25, бэшэ газарһаань 10-һаа доошо бэшэ центнер үбһэ абахаар оролдохобди. Мүнөө 100 гаран га дээрэ һайрамай уһан тараагдаа,—гэжэ 68 наһатай луговод Радна Гармаев хөөрэнэ.

Энэ жэлдэ звено бүхэн 25 га газарһаа 25 центнер, бэшэ газарһаа 10-һаа доошо бэшэ центнер үбһэ хуряаха гэжэ шиидэнхэй.

Үндэр наһатай үбгэд Санжа Мониев, Доржо Цыренов, Галсан Дугаров, Радна Гармаев, Жамбал Хазуев болон бусад илангаяа һайнаар хүдэлнэ.

Луговодуудай абаһан уялгаяа бэелүүлжэ шадабал, колхозой адууһа малда үбһэ, тэжээл элбэг ехээр бэлэдхэгдэхэнь лабтай.

Н. Галданов.

Хэжэнгэ.

Сабшалан үргэлжэдөө уһалагдаха

Хабар эртээнһээ гол горходой уһаар элбэг, һайрамай ехэ байхада таряалан, сабшалангай газарые һайса уһалжа абаха гээшэ ехэхэн удхашанартай. Энээниие хараада абажа, манай «Коммунизм» артелиинхид энэ хабартаа эртүүр гол, горход дээрэ хаалта бөолто бариха, тэндэһээ һубаг канава олоор татаха, хуушануудынь гүнзэгырүүлэн малтаха, сэхэлхэ гэхэ мэтэ хүдэлмэри үргэнөөр хээ юм.

Мүнөө Халзан, Тарбагатай, Хандагайта гэжэ хадын багахан горхонуудай уһа хаагаад, һубаг канаваар гаргажа, тэндэхи сабшалан уһалжа эхилһээр үнинэйбди. Мүн Үдэ голһоо Шанаа, Шара ямата, Доодо гол гэжэ 3 газарта үргэн гүнзэгы канаваннууд татагдаад, нилээд ехэ таряалан, сабшалангай газар уһалагдаад байна. Тэрэшэлэн хада гүбэйн таряалангай налуу ташалан газарта шэбхэ шэройгоор хаалта хэгдээд, һайрам һайса тогтоогдоо. Тиигэжэ колхоздомнай бүхыдөө мянгаад шахуу гектар таряалан, сабшалан уһалагданхай. Тиихэдэ нёдондо намарай бэлдэгдэһэн канаваар мүнөө уһа гаргажа, 100 шахуу га кукурузын газар нэгэ дахин уһалагдаад байнхай.

Газар уһалха, һубаг, канава малтаха хүдэлмэридэ колхозой механизаторнууд ажалай эрхим жэшээ харуулна. Артелиин үнинэй трактористнар нүхэд К. Донской, А. Савин гэгшэд энэ хабартаа хамта ... гектар сабшалан, таряалан уһалхаар һубаг канаваннуудые шэнээр татажа бэлдээ. Гадна газар уһалалга дээрэ хүдэлдэг нүхэд Ф. Миронов, М. Карабанов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг хамта 10 хүнһөө бүридэһэн звеногойхид даажа абаһан газараа үдэр һүнигүй уһална. Жэшээлхэдэ, нүхэр Мироновой звеногойхид тарилгын урда тээ 20 га хара таряа, 70 гектар шэнинсэ тариха газарые һайса уһалаад, һаянай 50 га кукурузын участок уһалжа захалаа. Эндэ Хүрьбын лесничествын хүдэлмэрилэгшэд нүхэд И. Бакиров, ... Иванов, П. Кучумов гэгшэд өөһэдынгөө һайн дураар газар уһалалсажа, үдэртөө тус тустаа 2—3 га сабшалан уһална. Гол, горхонһоо һубаг канаваар ерэһэн уһые таряалан, сабшалан дээрээ зүбөөр хубаарилан табиха тушаа колхозой дүй дүршэлтэй мелиоратор нүхэр В. Лыткин, 73 наһатай үбгэн луговод нүхэр С. Кучумов гэгшэд газар уһалагшадтаа хэрэгтэй һайн заабари һургаал үгэжэ, хэһэн ажалыень хэдо шалгажа байдаг юм.

Тиигэжэ манай колхозойхид энэ жэлдэ нэгэшье гектар сабшалан уһалангүй орхихогүй гэһэн эрмэлзэлгэтэйгээр ажаллана.

Г. Казарбин,

колхозой ахалагша агроном.

Заиграй.

Уһалууриин газар үргэдхэгдэнэ

Таряалан, сабшалангай газар уһалха зорилгоор энэ хабартаа Яруунын аймагай «Коммунизм» колхоздо 20-ёод, хүнһөө бүридэһэн луговодуудай тусхай бригада эмхидхэгдэһэн юм. Энэ бригадые дүй дүршэлтэй бэрхэ луговод Цырендоржо Сультимов хүтэлбэрилнэ.

Эмхидхэгдэһэн түрүүшын үдэрһөө луговодуудай бригадынхид нютагайнгаа гол горходой уһые хаажа һубаг канаваар гаргаад, мүн һайрам тогтоожо, сабшалан, таряалангаа уһалжа эхилээ һэн. Мүнөө эдэнэр бүхыдөө 950 гаран гектар сабшалан уһалаад байнхай. Мүн горьтой таряанай газар уһалагдаа.

Һаянай эндэхид малай гүүрэй фермэ шадар энэ үбэлдөө арга шэбхэ гаргаһан газартаа шэбхыень жэгдэлэн тараагаад, дээрэһээнь уһа табижа байна. Тус колхоздо хамтадаа 2280 гаран тонно наг шэбхэ сабшалан дээрэ гарганхай. Эндэ түрүү хонишон Сандак Доржиевай отарынхид наг шэбхэ илангаяа ехээр гаргаа.

Байгша ондо энэ артелиинхид бүхыдөө 4 мянган гектар сабшалан уһалха юм. Тэрэнэйнгээ ехэнхиинь 2—3 дахин уһалхаар хараална.

Д. Н. Чимитов.

Парткомой хүдэлмэриин дүй дүршэлһөө

Бургалтайн коммунистнууд тодорхой зорилготой

ЮУНЭЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭХЭБ

Түрэл Коммунистическэ партиингаа түүхэтэ XXI съездын шиидхэбэринүүдээр урмашан зоригжоһон Бургалтайн колхознигууд ерэхэ долоон жэл соо ниитынгээ адуу малые түргэнөөр олошоруулжа, ашаг шэмыень хоёр-гурба дахинаар дээшэлүүлхэ зорилго табяа.

— Ехэ ехэ түсэб, зорилгонуудые табижархёод, юрэнхы дээрэнь малайнгаа ашаг шэмые хоёр-гурба дахинаар дээшэлүүлхын түлөө тэмсэе гэжэ зоноо уряалжа байха бэшэ, жэл жэлээр юунэй түлөө тэмсэхэ зорилго табяад, урагшаа түргөөр дабшаха гэжэ шиидэһэн байнабди.—гэжэ Ториин «Улаан Бургалтай» колхозой коммунистнууд мэдүүлнэ.

Нёдондо үнеэн бүриһөө 1094 литр һү һаажа, хонин бүриһөө 2,1 килограмм нооһо хайшалжа, 2175 центнер мяха абажа, ниитынгээ ажахыһаа хамта 3856 мянган түхэриг олзо абаһан байгаа һаа, мүнөө жэлдэ—1540 литр һү һааха, 2,7 килограмм нооһо хайшалха, 3750 центнер мяха абаха, тиигэжэ мүнгэн олзоёо адагынь 5 миллиондо хүргэхэ гэһэн тодорхой зорилго табигдаа. Тиихэдэ тэжээлэй ургамалнуудһаа гадна, орооһо таряанай баян ургаса хуряадаг болоогүй сагтаа ниитынгээ мал ажалые түргэнөөр хүгжөөхэ аргагүй гэжэ һайнаар ойлгоһон эндэхи колхознигууд нёдондо гектар бүриһөө 7 центнер улүүтэй ургаса хуряаһан байгаа һаа, мүнөө жэлдэ хоёр дахин шахуугаар дээшэлүүлжэ, адагынь 13 центнертэ хүргэхэ гэжэ батаар шиидээ.

Иимэ тодорхой зорилго урдаа табяад, Бургалтай нютагай 60 гаран коммунистнууд тэмсэнэ.

Эндэхи коммунистнуудай нэгэн, парткомой гэшүүн нүхэр Лубсановай хүдэлмэритэй танилсая. Үнгэрэгшэ жэлдэ Бата Лубсанович 100 эхэ хонин бүриһөө 157 хурьга абажа, нэгэшье толгойн хоролтогүйгөөр түлжүүлээ.

— Би мүнөө жэл 100 эхэ хонин бүриһөө 110 хурьга абаха зорилготойб. Мүнөө 457 хонинһоо 427 хурьга абаад байнаб. Тиигээд нёдондо хэнзэлээгүй, мүнөө жэл эртэ хурьгалһан зарим хонидоо намар хэнзэлүүлхэ һанаатайб,—гэжэ хонишон хэлэнэ.

Бүри үбэл байхада үбһэн дууһашажа, ехэхэн бэрхэшээл тохёолдоо һэн. Эндэхи коммунистнууд, бүхы колхознигуудаа ударидан, эрид шангаар тэмсээ.

— Хатуухан үбэлжэлгэ гаталагдажа байна даа. Коммунистнууд түрүүтэй бүхы колхознигуудайнгаа ехэ оролдолго гаргаһанай ашаар лэ малнай үхэл гарза барагтайгаар ондо орожо байна.

—Одоол энэ үбэлжэлгэ һанаа оруулаал гээшэ. Мүнөө жэлдэ орооһо таряанайшье, кукуруза болон үбһэ ногоонойшье баян ургаса хуряахын тула бүхы оролдолгоёо гаргаха саг ерэбэ,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Яковлев хэлэнэ.

Мүнөө хабарайнгаа тарилгые бэлэдхэл һайнтайгаар угтаад, агротехническэ эрхим болзорто үнгэргэхын тула колхозой механизаторнууд оролдосотойгоор ажаллажа байна. Полевой хүдэлмэринүүд саг болзортоо эхилээд, үдэр үнгэрхэ бүри үргэдэнэ. Эртын орооһото ургамалнуудай һайн шанартай үрэһэн хүсэд хүрэхөөр б....

Парткомой гэшүүд (зүүн гарһаа) Б. Л. Лубсанов А. В. Башинов хоёр эртынгээ хурьгадай нооһо үзэжэ, хэр үүлтэр һайнтай хонид болохо байһыень шалгажа байна.

ТЭЖЭЭЛ, ТЭЖЭЭЛ, ҮШӨӨ ДАХИН ТЭЖЭЭЛ

Дүй дүршэлтэй олон колхознигуудые, эдэбхитэдые урижа, саашадаа бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ асуудал партийна үргэн суглаан дээрэ али бүхы талаһаа зүбшэн хэлсэгдээд, тэжээлэй ургамалнуудай, үбһэ ногооной ургасые дээшэлүүлхэ хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаа һэн. Тиигэхэдээ урданай шэнги юрэнхыгээр үндэр баян ургасын түлөө тэмсэхэ гэжэ хооһоор шууялдаха бэшэ, харин хаана, ямар поли, сабшаланда ямар хүдэлмэри хэхэб, хэды шэнээн үтэгжүүлгэ гаргахаб, ямар газар уһалхаар бэ, тиигээд хэн, ямар бригада гектарай хэды шэнээн ургасын түлөө тэмсэхэб гэжэ хуу элирүүлһэн байна.

Саашадаа кукурузада онсо шухала анхаралаа хандуулха гэжэ шиидхэгдээ. Хэрбээ нёдондо тарилгынгаа зарим талмайһаа. зуугаад гектарһаа га бүриин 150-яад центнер ургаса хуряаһан байгаа һаа, мүнөө жэлдэ 320 гектарай га бүриһөө 300 центнерһээ бага бэшэ ургаса хуряаха гэгдэбэ. Иимэ ургаса ургуулхын тулада хамаг бүхы эрхэ байдал бии болгогдохонь. 5—6 хүнүүдтэй, трактор, машинануудтай саг үргэлжын хоёр звено бии болгогдоод, кукурузын полинууд дээрэ ажаллажа эхилһээр үнинэй.

Сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ, хэгдэжэшье байна. Мянгаад гектар сабшалан һаядаа уһалагдажа захалхань. Тиигээд мүнөө хабарһаа эхилэн, долоон жэл соо сабшалангай бүхы газарнууд хойно хойноһоо үтэгжүүлэгдэжэ дүүрэхэ, зариманиинь хоёрдохёошье үтэгжүүлэгдэхэ юм. Мүнөө сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргагдажа байна.

Ниитынгээ малай түргэнөөр үдэжэ, олошоржо байхада сабшалан, бэлшээрээ үргэдхэхэ шухала боложо, коммунистнууд энэ асуудалые суглаан дээрээ баһал зүбшэн хэлсэһэн, арга боломжонуудаа бэдэрһэн байха юм. Тиигээд 600-гаад гектар талмай эзэлдэг нэгэ намаг газарые ойрын хоёр-гурбан жэл соо хатаажа, олон жэлэй ногоо тариха гэжэ шиидхэгдээ.

Үбһэ ногооной ургаса дээшэлүүлхын тулада коммунист малшадай үүсхэлээр, отара, гүүртэнүүдэйхид малдаа эдюулхэ тэжээл өөһэдөө ургуулжа, хуряажа байдаг болонхой.

АЖАЛАА ЗҮБӨӨР ЭМХИДХЭЖЭ ШАДАХА ХЭРЭГТЭЙ

Колхозой партийна организаци ажалай эмхидхэлдэ онсо анхаралаа хандуулна.

Мүнөө жэл мяха абалгаяа 1,8 дахинаар дээшэлүүлхэ гэһэн тодорхой зорилгоёо амжалтатайгаар дүүргэхын тулада партийна организаци мяханай-товарна тусхай фермэ эмхидхэхэ гэжэ шиидхээ һэн. Тиигээд хамта 8000 шахуу малтай, тэрэ тоодо 300 гаран эбэртэ бодо малтай тусхай мяханай-товарна фермэ һая байгуулагдаа. Шэнэ фермэдэ дүй дүршэлтэй, оролдосотойгоор ажалладаг малшад эльгээгдэбэ.

Үнгэрэгшэ март һара соо комплексно бригадануудта партийна эхин организацинууд эмхидхэгдэжэ, колхоздонь партийна комитет байгуулагдаа. Энээнэй ашаар бригадануудай хүдэлмэридэ партийна организацинууд эрид дээшэлжэ захалһан байна.

Бригада дээрэ партийна эхин организаци бии болоходоо коммунистнууд болон эдэбхитэд мэргэжэл шадабаряараа, дүй дүршэлөөрөө, ямар ажалда дуратай байһаараа зүбөөр хубаарилагдан, харюусалгатай хүдэлмэринүүдтэ табигдана. Партийна органууд хамтын суглаанай шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтэ хододоо хинан шалгагдажа, саг соогоо зохихо хэмжээ абтажа байдаг болоо. Мүнөө коммунистнуудай гурбанай хоёр хубишахуунь малшадаар ажаллана.

Долоон жэлэй түрүүшын хабарай ехэ амжалта, илалтын жэл болохын түлөө социалистическэ мүрысөөн шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэржэ байхалба. Мүрысөөнэй дүн һара бүри гаргагдажа, олондо дуулгагдадаг, түрүүшүүл али болохоор урмашуулагдадаг, гээгдэжэ ябагшад шүүмжэлэгдэдэг байна.

Партийна организациин үүсхэлээр энэ жэлһээ эхилэн, колхозой ажалта үдэр бэшэлгээе болюулжа, ажалай сэхэ мүнгэн түлөөһэндэ ороо. Энэ арга алишье талаараа һайн байһанаа харуулба. Хэһэн ажалайнгаа түлөө сэхэ мүнгэн түлөөһэ абажа байдаг болоходоо колхознигууд ехэ урма зоригтойгоор. ажалладаг болоо.

Партком 9 гэшүүдтэй. Хүн бүхэндэ ажахын ямар нэгэн һалбари гү, али ямар нэгэн уялга даалгажа тэнхэй.

— Иигэжэ һая колхоздоо партийна комитетой, бригадануудтаа партбюротой болоһон тус колхозой коммунистнууд урдаа тодорхой зорилгонуудые табяад, зоноо ударидан долоон жэлэй түрүүшын жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна.

Д. Цыренжапов.

...дио—ажалшадые элсүүлэн эмхидхэдэг, хүмүүжүүлдэг хүсэтэ зэбсэг мүн

☆ ☆ ☆

...лан-Удэ хэлэжэ байна"

...эй 6 час 25 минутада Со... Союзай Гимнын наадагда... үүлээр, «Улан-Удэ хэлэжэ Амар мэндые хүргэнэбди, радио шагнагшад! Манай ...ганууудые 1067, 48,9 долги... ...эрэ шагнахат» гэhэн ород, ...икторнуудэй мэдээсэл эфи... ...остожо, ажалшан бүхэнине ...дадаг, ажал хүдэлмэри тээ... ...дадаг юм.

...сагта радиогой ямар ехэ ...дабтан хэлээдиье яахаб. ...радио дамжуулгануудай ...гаар, хайшан гэжэ хэгдэ... ...ohон тухай эндэ тобшохо... ...орэжэ үгэе.

...Удын студиhаа бүхы рес... ...доторнай хүгжэмэй ирагуу ...анхинажа, уран зохёолэй композиторнууд дуулдажа, ...ээнүүд, статьянууд дам... ...жажа байдаг. Тэндэ орохо... «Аалиар нүхэд, микрофон ...» гэhэн гэрэл аhажа бай... ...студиин абяагүйгөөр нээг... ...дые татажа, үльмы дээрээ ...р оройбди. Дамжуулгын ...байхада хэншье эндэ орохо ...юм, теэд бидэ «тусхайта» ...хүнүүд ябана hэн гэлэй... ...нөө монгол, бурят хүгжэ... ...церт дамжуулагдажа бай... ...даа.

...диктор, республикын ...артистка Дылыгма Даг... ...микрофонуудай урда hууна. ...ахи ёдогорхон түмэрые ба... ...ээшэнь мушхажархихада, ...бэлэн» гэhэн гал урдахи ...ь аhаадхиха. Тиихэдэнь «Монголой композитор ...ж. «Эхэ эромни» гэдэг дууе ...ныманай ансамблиин хоор ...нь» гэжэ соносхоод, мүнөө... ...орхон түмэрөө наашань та... ...на. Агшан зуурахана галта ...унтараад, солгёон ирагуу ...зэдэлшэбэ. Мүнөө шанга ...дуугаралдахада хамаа... ...о, хэншье дуулахагүй. Мү... ...дээрээ hөөргөө гараад, ута ...оор урагшаа ошоходотнай, ...тная» гэhэн гаршагтай ...эн байха. Ехэ таhалгын нэ...гэ захаhаа нүгөө захада хүрэтэр тодхогдоhон, hүүлэй үеын шэб шэнэхэн аппарадууд яларжа байха. Эдэнэй тэдхогдоhонhоо хойшо радиогой абяан хараа байса hайжаранхай. Дикторэй соносхохотой сасуу аппарадай нюур таладахи улаан гал унтараад, тэрэ дары ондоо гал аhаха. Тиихэдэнь нүгөө таhалгада байгааша баhал шэнэхэн магнитофонууд дээрэ тодхогдоhон, түрүүшээр харахада патефоной пластинка шэнги аад, нарихан, нимгэн лентэ эрьелдэжэ захалха. Энээн дээрэ абяан бэшээтэй байна ха юм. Тэрэмнай долгин дээгүүр дамжан ниидэжэ, радиостанциин орёо оньhон аппарадуудта хүрөөд, республика соогуураа таран дэгдэшэнэ. Мүнөө радиодо пластинка огто хэрэглэхээ болёод, али бүхы абяанууд «магнитофильм» гэжэ лентэ дээрэ бэшэгдэдэг болонхой. Энэмнай харшагаhан, шаршаганаhан абяа гаргадаггүй, ехэл hайн юумэн даа.

Радиостудиин хүдэлмэритэй ингэжэ бага зэргэ танилсаад, Сталинай үйлсын 24-дэхи номерой хоёр дабхар гэртэ оройбди. Эндэ дамжуулганууд бэлэдхэгдэдэг, артистнуудай наадалга, дуунууд, түрүү хүдэлмэришэд, колхознигуудай хэлэhэн үгэнүүд лентэ дээрэ буулган бэшэгдэдэг юм.

Хоёрдохи зураг дээрэ абяа бэшэдэг зал соohоо хүнэй хөөрөө буулган бэшэжэ байhан техник Нина Новоселова харагдана. Иимэ лентэ дээрэ бэшэгдэhэн абяанай хэрэглэгдэмсээр тусхай прибороор тэрэниие аршажархёод, хэдышье дахин бэшэхэдэ болохо.

Хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай, колхозниогуудай хэлэhэн үгэ, артистнуудай, уран зохёолшодой

уншаhан шүлэг, рассказууд, зүжэг наадануud, дуушадай хонгёо дуунууд бултадаа энэ лентэ дээрэ бэшэгдээд, радиостудида эльгээгдэжэ, дээрэ хэлэгдэhэнэй ёhоор бүхы республика доторнай тарадаг юм.

Комитедэй корреспондентнүүд hаянай «Репортёр-2» гэжэ нягтахан зохид, хүнгэн аппарадуудтай болонхой. Колхозой поли, сабшалан дээрэ гү, али холын гүүртэ, фермэнүүдээр ябажа, түрүү малшадтай, hаалишадтай хөөрэлдэхэ, өөhэдынгөө ажалай дүй дүршэл тухай тэдэнэй хэлэhые радио шагнагшадта дамжуулан дуулгаха дүүрэн аргатай бологдоо. Энэ гурбадахи зураг дээрэ радиогой корреспондент Мункэ Хандажапов ПВЗ-гэй шэрэм шэрээдэг цехын слесарь Гомбо Дугаровтай хөөрэлдэжэ байна. Энэ хөөрэлдөөе «Репортёр-2» гэжэ бишыхан магнитофон дээрэ буулган бэшэжэ байхыень харанат.

Тобшо тэдыгээр хэлэхэдэ, республикымнай Радио дамжуулгын комитедэй хүдэлмэри иимэрхүүл даа.

В. Лубсанов,
Ц. Галанов.

☆

Радио тодхогшодой амжалта

Радио тодходог управлениинхид хото городууд, хүдөө тосхонуудые радио, телефоноор түхөөхэ зорилготой юм. hүүлэй үедэ республика доторнай радиогүй газар үгы шахуу болонхой. Хүбшэ тайга соо хүдэлдэг модошодойшье, холын фермэ дээрэ ажалладаг малшадайшье байранууд соо радио хөөрэжэ, телефон наяржа байдаг. Энээндэ манай управлениин барилгашад, монтёрнууд бага бэшэ габьяатай байха.

Эдэнэр Радиогой үдэрые горьтойхон амжалтатайгаар угтажа байна. 1959 оной 4 hарынгаа түсэб 103,5 процент дүүргэбэ. 156 километртэ радио дамжуулха, 409 километр телефоноор холбохо утаhа шэжэм татагдаа. Мүнөө хүдөө нютагуудаар 460, городуудта—1250 радиоточко тодхогдоо.

Энэ управлениинхид түүхэтэ долоон жэлэй түрүүшын жэл болохо 1959 оной түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ уялга абаад, эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

А. Шоноева, республикын радио тодходог барилгын управлениин инженер-экономист.

Шагнагшадай hанамжа, дурадхалнууд

hүүлэй үедэ радио дамжуулга hайжаржа байнхай. «Шогтой хүхюун долгин дээрэ» гэhэн тусхай дамжуулгын бии болгогдоhониинь hайшаалтай. Урдань бурят дуунууд үсөөн дамжуулагдадаг hаа, харин мүнөө ходо шагнадаг болонхойбди. Гэбэшье эдэ дамжуулганууд оройдоо 4—5 минутын хугасаада үргэлжэлдэгынь гэмшэлтэй. Радиогоор бурят дуунда hургадаг аад, юундэшьеб hүүлэй үедэ тиихээ болишоо, али hайн дуунууд бэшэгдэнэгүй гээшэ гү?

Москвада болохо декадын бэлэдхэл мүнөө түлэг дундаа ябажа байна. Тиимэhээ тэрээниие харуулhан статьянуудые дамжуулжа байбал, hайн hэн.

Эрдэм ухаанай, техникын түйлалтанууд тушаа «Эдир техник», «Техника для молодежи» гэхэ мэтэ журналнуудта зохидхоноор бэшээтэй байдаг. Тэндэhээ hони hонин юумэнүүдые абажа дамжуулбал, залуушуул hонирхожо шагнаха бэлэй.

В. Очиров,
багшанарай институдай студент.

***

hургуулиин hурагшадые, багахан үхибүүдые зүбөөр, коммунистическэ ёhоор хүмүүжүүлхэ, болбосоруулха хэрэгтэ радиогой ехэ удхашанартай байhаниинь бүгэдэндэ мэдээжэ.

Үхибүүдтэ зорюулагдаhан дамжуулга hаяшагай яhала хэгдэдэг болонхой. Гэбэшье манай hанахада, тэдэнь үшөөл дутагдалтай байна. Политехническэ hуралсал тухай очерк, корреспонденци саг үргэлжэ дамжуулха хэрэгтэй гэжэ hанагдана. Мүн кружогуудай хүдэлмэри мартажа болохогүй. hурагшадые техникэдэ дуратайгаар хүмүүжүүлхэ шухала. hурагшад болон багашуулда таараха дуунуудые дамжуулжа байбал, hонин hэн.

Б. Батоев,
ИУУ-гай хүдэлмэрилэгшэ.

Аяншалгада олоороо хабаадалсая!

ВЛКСМ-эй областной комитедэй, Бурядай геологоуправлениин үүсхэлээр 1959 онhоо геологическа аяншалга соносхогдоhон байна. Энэ аяншалга нэгэхэн жэлэй бэшэ, харин хэдэн жэлдэ үргэлжэлүүлэгдэхэ юм. Тэрээндэ хабаадалсаhан ажалшад, hурагшад, залуушуул орон нютагайнгаа баялиг — ашагта малтамалнуудые бэдэрэн, оложо, ашаглаха хэрэгтэ ехэ туhа хүргэхэ байна.

Хабарай урин дулаан үдэрнүүд болобо. hургуулинуудай hурагшад зунайнгаа амаралтада табигдаха ойртобо. Туристска аяншалгада гаража, республикынгаа геологуудта туhалха саг дүтэлжэ байна. Энэ хэмжээ-ябуулгые зүбөөр эмхидхэхын тулада бэлэдхэлэй хүдэлмэриие hайнаар ябуулха шухала.

Предприяти, hургуулинуудта, модошод болон ангуушадай дунда 5—7 хүнүүдhээ бүридэhэн заахан отрядуудые байгуулхада таарамжатай. Аймагуудтахи штабуудhаа геолог-инструкторнууд тэдэ отрядуудта эльгээгдэжэ, хэхэ хүдэлмэритэйнь танилсуулха байна. Ашагта малтамалнуудай руда суглуулха, тодорхойлхо, тусхай приборнуудые хайшан гээд хэрэглэхэ, аяншалха замаа зохёохо талаар заабари үгэхэ. Тиихэдэ аяншалгада гарахадаа хайшан гэжэ бэеэ абажа ябаха тухай зүбшөөл үгтэхэ.

Геологическа аяншалгада гараха бэлэдхэлэй хүдэлмэри майн хахад болотор дүүргэгдэхэ ёhотой. 15-най hүүлээр бүхы геологуудай хээрын бэдэрэлгынгээ хүдэлмэридэ гараха бшуу.

Зарим аймагуудта аяншалгада гараха бэлэдхэлэй хүдэлмэри муугаар ябуулагдажа байна. Торинн, Зэдын аймагуудта hая болотор аяншалгын хүдэлмэриие хүтэлбэрилхэ штабууд байгуулагдаагүй, түсэбыншье зохёогдоогүй байгаа. ВЛКСМ-эй олохон айкомууд аяншалгада залуушуулые олоор хабаадуулха талаар оролдолго гарганагүй. Энэ аяншалгын зорилго, удхашанар тухай залуушуулда муугаар ойлгуулагдана.

Эдэ дутагдалнуудые түргөөр усадхажа, геологическа аяншалгые бэлэдхэл hайнтайгаар эхилхэ саг ерээ. Нүхэд залуушуул, hурагшад! Туристска аяншалгада олоороо хабаадалсажа, республикынгаа баялигые бэдэрэн ололсохо хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсая!

А. Карабулькин,
геологическа аяншалга эмхидхэхэ комиссиин түрүүлэгшэ.

Алюминиин руда

Партиин XXI съездын шиидхэбэринүүд соо долоон жэлэй туршада алюмини үйлэдбэрилгые 2,8—3 дахин дээшэлүүлхэ гэжэ хэлэгдэнэ. Илангаяа оронноймнай зүүн районуудта алюминиин промышленность ехээр хүгжөөгдэхөөр хараалагданхай. Тиимэhээ республикымнай геологууд ехэ хүдэлмэри хэхэ болоно. Туристска аяншалгада гарагшад геологуудай энэ хүдэлмэридэ горьтой туhа хүргэхэнь найдамтай.

Алюминиин промышленность хүгжөөлгэдэ манай республика ехэ үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй. Юуб гэхэдэ, республикымнай газар дайда алюминиин рудагаар яhала баян. hая болотор алюмини хайлуулгада боксит гэжэ нэрэтэй улаабтар-хүрин, хүхэбтэр-ногоон үнгэтэй шабар хэрэглэгдэдэг байhан юм. Мүнөө боксидhоо гадна, силлиманит, дистен гэжэ нэрэтэй шабар хэрэглэгдэдэг болонхой.

Силлиманидтай шабар хэзээдэшье боро үнгэтэй, яhала хатуу, кристаллтаhан байха. Силлиманидай кристалл нишэ тиишээ харбаhан ута hэрбэйнүүдтэй юм. Энээгээрээ дистенэй кристаллhаа илгардаг.

Дистен хүхэ, заримдаа ногоон, шарабтар-боро үнгэтэй. Дистентэй иимэ хүрьhэн баhал хатуу, кристаллтаhан байдаг. Алюминиин рудатай хүрьhэн Кяхтын, Мухаршэбэрэй, Торинн, Закаменай, Түнхэнэй аймагуудта дайралдадаг байна. Нара, hалхи, бороондо хэмхэрэн унаhан ганга, жалгын эрмэг болон бутархайе ажаглаха хэрэгтэй.

В. Убодоев,
геолог.

Слюда

Слюда гэдэг зүйл радио болон электротехникэдэ ехээр хэрэглэгдэдэг гээшэ. Тиимэhээ энэ баялигые бэдэрэн олохо тон шухала юм.

Геологическа аяншалгада ябахадаа, слюдагай ямар онсо илгаатай байдагые мэдэхэ хэрэгтэй. Слюда гэдэг загаhанай хашарhандал адли нимгэхэн хальhан болон хуурадаг.

Байгаалида слюда тон элбэг, олон ондоо байдаг. Тэдээн соohоо флогопит, мусковит гэдэгүүдынь арадай ажахыда үргэнөөр хэрэглэгдэдэг. Флогопит гээшэнь шарахүрэбтэр гү, али улаабтар үнгэтэй байха. Сернэ болон соляна кислота соо хайладаг юм. Мусковит гэжэ слюда шарабтар-ногоон үнгэтэй, кислота соо хайлахагүй.

Тиихэдэ лепидолит гэжэ баhа нэгэ слюда байдаг. Тэрэнэй үнгэнь сайбар гү, али ягаабтар юм. Хашарhаниинь дэнгэй галда хайлахадаа, дүлыень ягаа-улаабтар үнгэтэй болгохо. Энэ слюда металлурги, медицинэ, рентгенографида, ракетэ бүтээлгэдэ хэрэглэгдэдэг юм.

Слюда манай республикын олонхи аймагуудта дайралдадаг. Илангаяа Дээдэ-Ангарай, Баргажанай, Моностойн, Заганай, Хамар-Дабаанай шэлэнүүдтэ, Зүүн Саянда, Витимэй хадалиг газарнуудта элбэгээр дайралдадаг байна.

В. Шубин, геолог.

Мүнөөдэр—радиогой үдэр

...оронoй ...жэлhээ ...радиогой үдэ... ...нөөр тэмдэглэдэг заншал...

...ной майн 7-до эродой агуу... ...мтэ А. С. Попов дэлхэй ...эл түрүүлэн ухаалан зо... ...радиоприёмнигоо Ородой ...имическэ бүлгэмэй суглаан ...ршан харуулhан байгаа. ...hөө хойшо Поповой радио ...эй олониитын үндэр сэг... ...хүртэhэн, радиотехникэ ...улам улам hалбаран хүг... ...на.

...гээшэ Совет засагай тог... ...удаа—Коммунистическэ ...Советскэ правительствын ...сэгнэhэнэй ашаар ажал... ...коммунистическээр хүмүү... ...лшэ, хүсэн боложо шада... ...а юм. Владимир Ильич ...радиое гансал хэлхсэ хол... ...хэрэглэхэ бэшэ, мүн ажал... ...хүмүүжүүлгэдэ, агитаци бо... ...паганда үргэнөөр ябуулгада ...тушаа хэдэн удаа hур... ...абари үгэhэн юм. Агуу ехэ ...ин илаhанай удаа Эб най... ...тухай, Газар тухай ленин... ...дууд, орон дотор, мүн хи... ...үүр боложо байhан хуби... ...д тухай радиогоор тунхаг... ...лэй.

...Ленин манай орон дотор ...дамжуулгын эхи табихаhаа ...радиогой саашадаа hалбаран ...байhыень оюун хурса ухаа... ...ридшалан хараhан байгаа. ...багшынгаа захяа, зааба... ...уулжэ, совет арад дэлхэй ...эл хүгжэнги радиотехни... ...ромышленностьтай боложо

...манайда олон тоото радио... ...д хүдэлнэ. Эхэ оронойниислэл Москваhаа радиогоор хэлэхыень хүн бүхэн шагнаха аргатай болонхой. Орон доторнай хамтадаа 27 миллион радиоточко, 10 миллион радиоприёмник бии. Ерэхэ долоон жэлэй туршада hуурин тосхонууд бултадаа радиотэй болохо.

hүүлэй жэлнүүдтэ манай телевидени хүгжэнэ. 1953 ондо орон дотор гурбан телецентр хүдэлдэг байhан аад, мүнөө таблад гаран телецентр баригдажа, ашаглалгада үгтөөд байна. Ерэхэ долоон жэлдэ зуу тухай шэнэ телецентр баригдаха, 15 миллион телевизор бүтээгдэжэ, ажалшадта худалдагдаха.

Манай радио болон телевидени ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ, коммунизм байгуулха зорилгодо алба хэнэ. Үдэр hүнигүй Москваhаа радио дамжуулга арбан программаар ябуулагдана. СССР-тэ ажаhуудаг арадуудай 57 хэлэн дээрэ радио дамжуулга хэгдэдэг, мүн хилын саанахи радио шагнагшадта зорюулжа, 38 хари хэлэн дээрэ элдэб дамжуулга совет радио хэдэг.

Радиогой али тухай дэлгэржэ байhаниие манай республика доторхи радио-холбоон гэршэлжэ үгэнэ. Гушаад жэлэй саада тээ Улан-Удэдэ түрүүшын радиоузел баригдаа hэн. Тэрэ үдэрhөө хойшо республикымнай ажалшад радиодо улам дуратай боложо, радиотехникэ шудалха хүсэлтэй хүнүүд мүнөөшье хүрэтэр олошорhоор. Мүнөө республика доторнай 131 радиоузел, 90 мянган радиоточко хүдэлжэ байдаг. 1940 онойхидо орходоо радиоточконуудай тоо 4 дахин элошороо. 1960 оной эсэстэ Улан-Удэдэ телевизионно центр баригдажа дүүргэгдэхэ.

Манай колхозниугууд, хүдэлмэришэд, алба хаагшад сүүдхэ соогоо 6 часhаа үлүү саг соо Улан-Удынгээ радио шагнаха аргатай. Үдэр бүри промышленностиин болон хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ, залуушуулда, үхибүүдтэ зорюулагдаhан дамжуулганууд хэгдэдэг. Тиихэдээ ерэхэ долоон жэлэй түсэбые бэелүүлжэ байгаа совет арадай амжалта, соёл культурын хүгжэлтэ, коммунизм байгуулагшадай үүсхэл, оролдолго тухай саг үргэлжэ радио шагнагшадта мэдээсэгдэдэг.

Тэрээнhээ гадна, Улан-Удын радио КПСС-эй XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые, коммунизм байгуулгын теоретическэ асуудалнуудые, долоон жэлэй түсэбэй тодорхой даабаринуудые ажалшадта ойлгуулха зорилготой дамжуулгануудые үдэрhөө үдэртэ хэжэ байдаг. Ажалай түрүүшүүл, ухаалан зохёогшод, уралан нарижуулагшад, үйлэдбэриин үүсхэлшэд, эрдэмтэд, колхоз болон совхозой хүтэлбэрилэгшэд, коммунистическэ ажалай бригадын гэшүүд микрофоной урда гаража, өөhэдынгөө ажалай амжалта, дүй дүршэл тухай радио шагнагшадтаа ходо хөөрэдэг заншалтай. Үдэр бүри ород, бурят хэлэн дээрэ хоёр-хоёр дамжуулга манай Улан-Удын радио хэдэг болоо. Хэдэн олон корреспонденци, фабрика болон заводуудhаа, шахта болон барилгануудhаа, колхоз болон совхозуудhаа репортажууд дамжуулагдадаг, мүн hонирхолтой элдэб хөөрэлдөөн, информаци баhал республикын ажалшадта дуулгагдадаг гээшэ.

Улан-Удын радио уран зохёолэй, хүгжэмэй дамжуулгануудые ходо ябуулха зуураа ородой оюун бэлигтэ уран зохёолшодой, композиторнуудай шэлэгдэмэл зохёолнуудтай республикынгаа ажалшадые танилсуулдаг, мүн агуу ехэ ород арадай соёл культурын нүлөөн доро хүгжэн мандаhан бурят искусство, литературын эрхим зохёолнуудые ажалшадта уншажа үгэдэг.

Гэбэшье манай Улан-Удын радио мүнөө сагай эрилтэнүүдтэ гүйсэдөөр харюусахаар хүдэлмэреэ hайжаруулжа шадаагүй байhаар гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй. Промышленность, барилга болон хүдөө ажахын түрүүшүүлэй үүсхэл, түрүү дүй дүршэлые дэлгэрүүлхэ талаар дутагдал олон. Хүгжэмэй болон уран зохёолэй дамжуулгануудташье дутагдалнууд баhал бии. Саашадаа хүдэлмэриингөө дутуу дундые дары усадхахын тулада республикын Радиокомитедэй хүдэлмэрилэгшэд хаба шадалаа, мэргэжэл шадабаряа элсүүлхэ байха. Ойлгосотойгоор, hонирхолтойгоор, элдэб формо хэрэглэжэ байжа радио дамжуулга хэдэг болохо байна. Социализмhаа коммунизмда шэлжэн орохо үедэ ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ асуудал урдынхиhаа улам шангаар, хурсаар табигдаа. Ушар иимэhээ совет хүнүүдые хүмүүжүүлхэ, ажалай баатаршалгада уряалха талаар нилээд харюусалгатай үүргэтэй байhанаа республикын Радиокомитедэй хүдэлмэрилэгшэд гүнзэгыгөөр мэдэрнэ.

Совет хүнүүдэй эоюн ухаанhаа мүндэлhэн, захагүй замбуулин худар табигдаhан хэмэл Юртэмсэhөө радио-дохёонуудай ханхинаhандал адляар манай совет радио коммунизм тээшэ урагшаа дабшаха замдаа түрүү зэргэдэ жагсажа, Коммунизмын дохёо-тэмдэгүүдые ажалшадтаа үдэр бүри үгэжэ байна.

Хоёр hара болоод бурят арадай hайндэр болохонь. Тиихэдэ 300 жэлэй саада тээ Бурят ороной hайн дураараа Росситай нэгэдэhэн ойн hайндэр үргэнөөр тэмдэглэгдэхэ. Ород, бурят арадуудай хоорондохи хани барисаан, тэдэнэй хоорондохи ажаhуудалай, культурын харилсаан, агуу ехэ ород арадай саг үргэлжын туhаламжа, ленинскэ национальна политикын ашаар бурят арадай гэгээрэн хүгжэhэн тухай олон статьянуудые дамжуулха, абаhан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ, hайндэрые угтуулан, ажалай бэлэг болгохо хэрэгтэнь республикын ажалшадые элсүүлхэ, hү, мяха, тоhо гүрэндөө тушааха түсэбөө звено, фермэ, бригада, колхоз, совхоз бүхэнэй хэр зэргээр дүүргэжэ байhаниие ажалшадта мэдээсэжэ байха, мүн ажалда, ажабайдалда hаад тойбо ушаруулдаг элдэб маягтай хойрогуудые ходо шүүмжэлхэ зорилго республикын радиокомитедэй урда табигдаад байна. Энэ хүндэтэй, харюусалгатай зорилгоёо бэелүүлжэ шадаха байhанаа манай хүдэлмэрилэгшэд мэдүүлнэ.

Совет радио коммунистическэ партиин заабаряар ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ, долоон жэлэй түсэбые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа заатагүй оруулха байhаниинь найдамтай.

Г. БАХАНОВ,
БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи радио дамжуулга болон телевидениин Комитедэй түрүүлэгшэ.

Ехэ мүнгэ арьбалба

Улан-Удын хилээмэнэй комбинадай инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ажал ехэтэй хүдэлмэри механизацилха талаар горьтой юумэ хэжэ дүүргээ.

Комбинадай механическэ цехhээ транспортёр хүдэлгэгдэдэг боложо, баригдаhан хилээмэн, бүүлхэнүүд гараар зөөгдэхээ болибо. Гадна пеэшэнhээ гараhан хилээмэнэй зүйл хэхэ элдэб хайрсаг болон амhарта цехтэ асарагдахаяа болёо.

Тус предприятиин механизаторнууд hаяхан асарагдаhан хэдэн түхеэрэлгэ тодхожо дүүргээ. Тэдэнэйнь ашаар эhээбэри худхагдаха, мүн эhэhэн талха таhалан, бүүлхэ болгохо хүдэлмэри гүйсэд механизацилагдаба. Урдань эндэ ажаллажа байhан арба нэгэн хүн бар хүсэнэй хүдэлмэриhөө сүлөөлэгдөө.

Комбинадай үйлэдбэридэ хэрэглэгдэhэн эдэ механизмууд жэл соо 33,8 мянган түхэриг мүнгэ арьбалха, ажалай бүтээсые 10 процентээр дээшэлүүлхэ арга элгоhон байна.

А. Мурашев.

Ерээдүйн шэнэ гудамжа

Мүнөөнэй Улан-Удые 1930 оной урда тээхи Дээдэ Үдэтэй сасуулха болоо һаа, арад зонойнгоо тоогой талаар 7—8 дахин ургаа. Промышленна томо томо предприятинуудай байгуулагдахатай хамта, городнай хэды үргэдөө, ехэ, гоёшье болоо гээшэб?

Улан-Удымнай түб — Советскэ район Мухинская гудамжын аман дээрэхи түмэр зам доогуур гараһан харгыгаар Железнодорожно районтой, Үдэ гол дээгүүр гараһан шэнэ шулуун хүүргээр Октябрьска районтой холбогдоно. Тэдэ харгынуудые амадаһан Мухинская, Бабушкин гудамжанууд ерээдүйдэ үргэн сэлюу, олон дабхар байшангуудаар ханатаһан ехэ гудамжанууд болохо юм. Городой генеральна түсэбэй ёһоор «Победа» гэжэ проспект Ленинэй нэрэмжэтэ гудамжаһаа эхи абаад, мүнөөнэй Шефская, Гоголь гудамжануудаар Батарейка хүрэтэр һунаагдаха байна.

Городтомнай жэл ерэхэ тудам шэнэ барилганууд бодхоогдожо, олон дабхар, ехэ ехэ байшангуудтай кварталнууд нэмэнэ. Үдын урда бэедэ, республиканска больница шадар байрын дүрбэн дабхар олон гэрнүүд баригдахаар хараалагданхай. Тэндэ нютагай Советэй хүсөөр 10 тиимэ гэр баригдахань. Мүн тэрэ шадар барилгын 154-дэхи трест долоон гектар талмайтай бүхэли квартал дээрэ туд бүридөө 30—40 байратай арба гаран ехэнүүд гэрнүүдые бодхоохо байна. Тиигэжэ һаяхан болотор хооһон тала байһан газар долоон жэлэй туршада томохон һуурин газар болгогдохо юм. Тэрэшэлэн город соогуур хаа хаанагүй шэнэ проектээр гэрнүүд олоор баригдана. Железнодорожно райондо, ПВЗ шадар шлако-блогоор гэрнүүдые барилга ехээр үргэдэбэ.

Һая болотор захын, орбо сорбо модон гэрнүүдтэй байһан Международная гудамжада мүнөө ехэ барилганууд хэгдэжэ байна. Тэрэ гудамжа түмэр замшадай һууриндахи гол гудамжа болохо юм. Асфальтаар хушагдаһан үргэн тэрэ гудамжада баригдаһан олон дабхар гэрнүүдэй доодо дабхарнуудта эд бараанай, эдеэ хоолой, һүнэй, овощиин магазинууд, парикмахерска, элдэб мастерской гэхэ мэтэ нээгдэхэ байна. Энэ гудамжаар мүнөө жэлһээ трамвайн харгы табиха хүдэлмэри эхилэгдэхээр хараалагдана.

Зураг дээрэ: Международная гудамжа.

Н. Цыбенов.

Л. Хайдуровай фото.

Һаалишан хүбүүн

Үнгэрэгшэ жэлдэ Павел хүбүүн Хүнтэйн эхин һургуули дүүргээд, өөрынгөө дураар һаалишан болоһон юм. Зундаа түрэл — Сталинай нэрэмжэтэ колхозой үнеэдэй гүүртэ дээрэ һаалишанаар хүдэлхэ зуураа, үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1100 литр һү һаажа, түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Мүнөө һаалишан Павел Очиров жэшээтэ ажалайнгаа түлөө комсомолой гэшүүндэ абтаа.

О. Будаев.

Баргажан.

Һурагшад совхоздо туһална

Нёдондо хабарһаа Кяхтын интернат-һургуулиин һурагшад хүршэ совхоздоо али болохоор туһалдаг болоо. Тэдэнэр сүлөөтэй сагтаа совхоздо ошожо, концерт харуулдаг, уряа лозунгнуудые бэшэдэг, ажал хэдэг болонхой. һургуулиин һурагшад энэ хабартаа амаралтынгаа үдэр совхоздо ошожо, наг шэбхэ тараалсана.

Ч-Ц. Цыбиков.

ХОРИИН АЙМАГТА

ФЕРМЭ ШАДАРАЙ ТАРИЛГА

«Дружба» колхозой Хотогорой һүнэй-товарна гүүртын һаалишад энэ жэлдэ 6 гектар талмайда турнепс тарижа ургуулха, тэрээнээ һайнаар харууһалха уялга абаһан байна. Гадна эдэ һаалишад 200 гектар сабшалангай газар үтэгжүүлжэ, тэндэһээ һайн ургаса абахаар шиидэбэ.

Эндэхи һаалишад даажа абаһан сабшалангайнгаа газарые үтэгжүүлхын тула 400 гаран ашаа наг шэбхэ шэрэжэ гаргаа, уһалууриин канавануудые заһабарилаа.

ШЭНЭ ПРОМКОМБИНАТ БАРИГДАХАНЬ

Аймагай коммунальна ажахын хүдэлмэрилэгшэд Хори тосхоной хүн зоной ажаһуудалые һайжаруулхын зорилгоор энэ жэлдэ бага бэшэ ажал хээ. Февраль һарада шэнэ бани баригдажа тушаагдаба. Аймагай түб тосхоной ажалшадай эрилтые бүри һайнаар хангахын тула ехэ промкомбинат баригдажа эхилбэ. Энэ промкомбинадай баригдажа дүүрэхэдэ гутал, хубсаһа оёхо цехүүд, парикмахерска, фотографи нээгдэхэ юм. Мүн эндэ хилээмэ бариха ехэ пекарни баригдажа захалаа.

ЗООТЕХНИГҮҮДЭЙ СЕМИНАР

Республикын Хүдөө ажахын министерство Хори тосхондо зоотехнигүүдэй семинар һаяшаг үнгэргөө. Хориин, Ярууна, Хэжэнгын аймагуудһаа сугларһан зоотехнигүүдэй энэ семинарта хонидые зүбөөр илгаха тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. 5 үдэрэй турша соо болоһон семинарта аймгүйсэдкомуудай хүдөө ажахын инспекцинүүдэй главна зоотехнигүүд, мүн колхозуудай зоотехнигүүд элидхэлнүүдые хэһэн байна.

Тус семинарта республикын Хүдөө ажахын министрын орлогшо нүхэр И. Хазагаев, Бурядай зооветинститудай багша, эрдэмтэ нүхэр Р. Пилданов гэгшэд байлсаа.

КОЛХОЗОЙ БАРИЛГАНУУД

Олзо доходойнгоо жэл бүри дээшэлхэтэй хамта, «Дружба» колхозойхид барилгануудые улам олоор бодхооно. Энэ колхоз жэлэй турша соо үнеэдэй 2 байра, тугалай нэгэ байра, хониной 3 байра, шубуунай байра, ороохо таряа хадагалха газар, хоёр дабхар клубай ордон барихаар түсэблэбэ. Эдэ бүхы барилга бодхоохын тула намар, үбэлэй үедэ 1300 кубометр модон, 250 кубометр шулуун бэлэдхэгдээ. 18 хүнһөө бүридэһэн тусхай бригада эмхидхэгдээд, колхозой хараалһан барилгын түсэб бэелүүлжэ эхилбэ.

Г. Ямпилов.

ХИЛЫН СААНАҺАА

КПСС-эй XXI съездын материалнууд Албанида хэблэгдэнэ

ТИРАНА, майн 5. (ТАСС). Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XXI съездын материалнуудай суглуулбарие гүрэнэй хэблэл барлан гаргаа. «СССР-эй арадай ажахые 1959—1965 онуудта хүгжөөхэ даабарита тоонууд тухай» нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэл, КПСС-эй XXI съездын резолюци, СССР-эй арадай ажахые 1959—1965 онуудта хүгжөөхэ даабарита тоонууд, КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэлэһэн түгэсхэлэй үгэ суглуулбари дотор оруулагдаа. Иимэ суглуулбари олон тиражтайгаар гараһан байна.

КПСС-эй XXI съезд дээрэ КПСС-эй президиумэй гэшүүдэй, гэшүүндэ кандидадуудай хэлэһэн үгэнүүд, КПСС-эй XXI съездэ аха дүү коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй эльгээһэн амаршалгануудай суглуулбари һаяар хэблэгдэн гарахань.

„Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө“ уласхоорондын Ленинскэ шангуудай шэнэ лауреадууд тухай Берлинэй демократическа хэблэл иигэжэ бэшэнэ

БЕРЛИН, майн 5. (ТАСС). «Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө» уласхоорондын Ленинскэ шангуудые эб найрамдалай түлөө тэмсэдэг хэдэн оронуудай элитэ ехэ тэмсэлшэдтэ үгэхэ болоһон тухай Берлинэй демократическа газетэнүүд бэшэхэ зуураа, иимэ хүндэтэ шангуудта Н. С. Хрущевой, немецкэ хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй ажал-ябуулгаша Отто Бухвицын хүртэһэн тухайнь тэмдэглээ.

Гүрэнэй элитэ ехэ ажал-ябуулагша Н. С. Хрущев эб найрамдалай түлөө тэмсэхэ зуураа, түрүүшын социалистическэ гүрэнэй, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин эб найрамдалда дуратай политикые бодото дээрэнь бэелүүлнэ гэжэ «Нейес Дейчланд» газетэ бэшэнэ. Уласхоорондын байдалай түгшүүрилые һулаpуулхын тула Н. С. Хрущев ехэ ажал хээ гэжэ газетэ заана.

«Нейес Дейчланд» газетэ Отто Бухвицда шан барюулха тухай бэшэхэ зуураа, хүдэлмэришэн ангиин нэгэдэлые бэхижүүлхэ агуу ехэ хэрэгтэ Отто Бухвиц бүхы ами наһаяа зорюулаа гэжэ тэмдэглэнэ.

„Франци—СССР“ гэжэ бүлгэмэй хүтэлбэрилэгшэд һунгагдаба

ПАРИЖ, майн 4. (ТАСС). «Франци—СССР» гэжэ бүлгэмэй национальна 9-дэхи съезд боложо үсэгэлдэр дүүрэбэ. Тус бүлгэмэй национальна комитедтэ иимэ хүнүүд һунгагдаа: генерал Пети (түрүүлэгшэ), Андрэ Блюмель, Рене Капитан, Эжени Коттон, Эмиль Лабейри, профессор Лакассань, Ален ле Леап, Анрдэ Пьеррар, Раймон Шмитлэн.

Национальна Комитедэй генеральна секретаряар Жан Казальбу һунгагдаа.

США-гэй президент Эйзенхауэр пресс-конференци үнгэргэбэ

ВАШИНГТОН, майн 5. (ТАСС). США-гэй президент Эйзенхауэр мүнөөдэр пресс-конференци үнгэргэбэ. Женевэдэ болохоёо байгаа гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн хэр амжалтатайгаар үнгэрхэ гээшэб гэһэн асуудалтайгаар Эйзенхауэртэ корреспондентнүүд хандаһан байна. Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Женевэдэ болохо зүблөөндэ зарим тэды амжалта туйлагдаха бэзэ гэжэ найдажа байһанаа Эйзенхауэр мэдүүлээ. Тэрэ зүблөөн дээрэ уласхоорондын байдалай түгшүүрилые һулаpуулха тушаа шиидхэбэриин баталагдаа һаань, гүрэнүүдэй толгойлогшонорой зүблөөн заатагүй болохо бэзэ гэжэ һанажа байһан тухайгаа президент тэмдэглээ. Женевэдэ болохо гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөндэ ямар шиидхэбэринүүдэй абтаха байһан тухайнь тодорхой харюу үгэхэеэ Эйзенхауэр арсаһан байна. США-гэй гүрэнэй секретарь Гертер энэ асуудалаар тусхай мэдүүлгэ майн 7-до хэхэ юм гэжэ президент заагаа.

«Гадаадын гүрэнүүдтэ туһаламжа үзүүлхэ тухай программын» США-гэй конгрессдэ зүбшэн хэлсэгдэжэ байһан тухайнь тогтохо зуураа, Эйзенхауэр иигэжэ баталан хэлэбэ: «энэ программа уласхоорондын түгшүүрилые һулаpуулхада туһалха зэбсэг мүн», «Холбоото Штадууд эб найрамдал хамгаалхын түлөө энэ программые бэелүүлнэ». «Бэе бэеынгээ аюулгүй байдалые хамгаалха программада» мүнгэ багаар гаргадаг болохо тухай правительствын дурадхалые Эйзенхауэр буруушаагаа. НАТО-до хабаададаг гэшүүн гүрэнүүдэй армиие шэнээр зэбсэглэхэ шухала байна, энэ программаар хараалагдаһан сэрэгэй гаргашын нилээд хубинь Корей, Тайвань руу эльгээгдэхэ юм гэжэ Эйзенхауэр заагаа.

Яһанай илгаа гаргагшад һаяхан негрнүүдые саазалан алаһан байна. Энээнтэй дашарамдуулан тэдэ гэмтэдтэ эсэргүү хуулиие шангадхаха тушаа дурадхалнуудые оруулха гээшэ гүт гэһэн асуудалда Эйзенхауэр иигэжэ хэлээ: «мүнөө үедэ хүсэндөө байһан хуулиие ямар аргаар шангадхаха байһанаа мэдэнэгүйб».

Ф. Кастро Монтевидеодо пр… конференци үнгэргэбэ

МОНТЕВИДЕО, майн 5. (Т… Кубын премьер-министр Ф… Кастро Монтевидеодо ерээ.

Уругвайн хэблэлэй, радиог… лөөлэгшэдтэ зорюулагдаһан п… конференци дээрэ Фидель К… үгэ хэлэхэдээ газарай рефор… гэргэхэ, ороноо индустриал… ха, Кубын бүхы хүнүүдтэ аж… эрхэ олгохо, хонжоо наймааш… тэмсэл ябуулха, таатай зохид… ерэхэдэ демократическа һу… үнгэргэхын тула орон дотор… лэдхэл хэхэ тушаа Кубын п… тельствын хараалһан … ябуулганууд тухай тодорх… хөөрэжэ үгөө.

Фидель Кастро корреспо… нүүдэй асуудалнуудта хар… зуураа, Кубада «коммунист… аюул» тохёолдохонь гэһэнш… рикын телеграфна агентствы… таламжадань шанга харюу … байна. Кубын революци ком… тическэ бэшэ юм, «июлиин … болоһон хүдэлөөнэй» хүтэлб… шэд засагаа барижа байна … Кастро тэмдэглээ. Тиибэшье … правительство яагаашье һаа, … нистнуудые мүрдэхэгүй юм, … тиимэ хэмжээнэй абтаа һаа, … кратида харша алхам болохо … гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Хэрбээ Баруун, Зүүн оро… хоорондо дайнай болоо һаа, … али тала руунь орохо гээшэб … асуудалда Кастро иигэжэ … саа: «дайн тухай хөөрэлдэх… эб найрамдал тухай хөөрэлдэ… хала». Энэ асуудалаар Кубы… вительствын һанамжа тухай … болоо һаа, тэрэ правительст… хэрэгэй түлөө хэгдэдэг дайн… даанай гуримые дэмжэхэ ба… жэ Кастро үргэлжэлөө.

Бусад оронуудай дотоодын … гүүдтэ хамааралсахагүй гэһэ… литикые дэмжэжэ байһанаа … тын Америкын арадуудые … дүүлхэ тухай Ф. Кастро хэлэ…

США-гэй элүүрые хамгаалгын, гэгээрэлэй, социально-тэдхэмжын министерствын элидх…

ВАШИНГТОН, майн 5. (Т… США-гэй элүүрые хамгаалга… гээрэлэй, социально-тэдх… министерство Америкын за… лай бэеын элүүр тухай элид… лилоо. США-да 15 хүрөөгүй … лион шахуу үхибүүд жэл б… дэб гэнтын аюулда дайр… бэеэ гэмтээнэ, ямар нэгэн … гаанаар 3 һурагшын нэгэнь … бүри элдэб гэмтэлдэ ороно … элидхэл соо заагдана.

Хори хүрөөгүй залуушуу… нерическэ үбшэнгөөр … үбдэдэг болоһон тухайнь … шэд һанаагаа зобонгёор т… һэн байна. «Хори хүрөөгүй … 50 мянга шахуу залуушуул … баритай элдэб үбшэнгөөр … байна. Энэнь ехэ һанаа зо… Һургуулида һуража байһан … бүүдшье венерическэ үб… олоороо үбшэлнэ... Венерич… шэнтэй болоһон залуу хүбү… сагадай ехэнхи хубинь һу… эртэ хаяна» гэжэ элидхэл … хэлэгдэнэ.

«США-да мүн лэ олон … элдэб хии үбшэндэ дайр… Гүрэнэй һургуулинуудта … байһан үхибүүдэй 10 процент… үбшэндэ дайрагданхай; түрэһ… үхибүүн бүриин гурбаниинь … муутай байна; 200 мянга … үхибүүд хии үбшэ аргалдаг … латоринуудта эмнүүлнэ; үн… жэлдэ 27 мянган үхибүү… үбшэ аргалдаг газарнуудта … лээ; штадуудтахи хии үбш… больницануудта орогшодой … хуу процентнь 16-һаа 29 … наһанай залуушуул» болоно…

Алжирта дайн болож… үргэлжэлһөөр

ПАРИЖ, майн 5. (ТАСС)… циин сэрэгүүд Алжирай на… но-сүлөөрэлгын Армиин о… тай шангаар тулалдажа үр… һөөр гэжэ Парижай газетэ… дээсэнэ.

Франциин сэрэгүүдэй шта… дээсэһэнэй ёһоор, апрелиин … майн 3 хүрэтэр Алжирай … 911 хүн алуулһан, шарх… плендэ абтаһан байна. Ф… сэрэгүүд 55 хүнөө алуулаа.

Франциин элитэ ехэ поли… ажал-ябуулагша Франсуа … ран Алжиртахи байдал тух… берасьон» гэжэ газетэдэ м… иигэжэ бэшэһэн байна: «А… хи дайн байлдаан дүүрэхэ … гэһэн Франциин правите… сэрэгэй хүтэлбэрилэгшэдэй … дахин мэдүүлдэг болоошье … дайн байлдаан үргэлжэ… Алжир арадай национальн… бодолые мэдэрээгүй һаа, Ал… хай асуудалые шиидхэхын … юм гэжэ Миттеран зааба.

Улан-Удэдэ зоопарк ерэнхэй

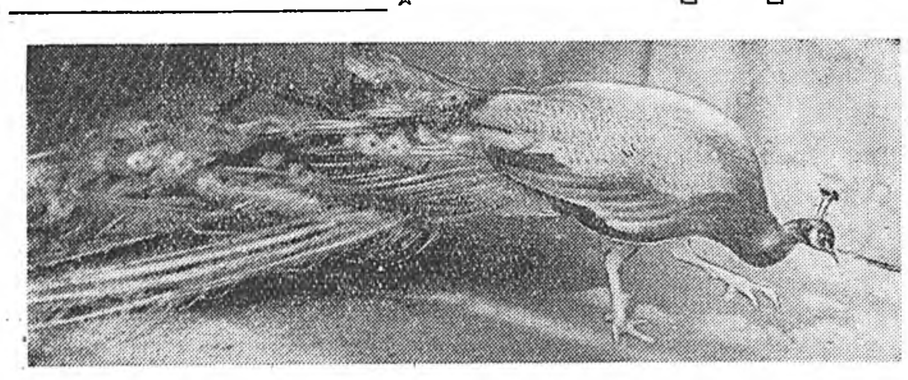

—Доржаа, наашаа ерыш! Эндэ айхабтар томо могой хэбтэнэ.

— Хүлеэ, би заан хаража байнаб, — гэжэ нүгөөдэнь харюусаад, халуун оронһоо асарагдаһан энэ туйлай томо амитанай эдеэлхые һонирхон харана.

Москваһаа Улан-Удэ һаяхан асарагдаһан нүүдэл зоопаркын амитадые харахаяа ерэгшэдэй дунда иимэ хөөрэлдөөн болоһон байна. Дэлхэйн зүг бүхэнһөө эндэ асарагдаһан янза бүриин ангуудые харахаяа республикымнай ниислэл хотын ажалшад эдэ үдэрнүүдтэ олооро ерэнэ.

Улан-Удын культура болон амаралтын паркда байрлаһан энэ нүүдэл зоопаркда сагаан хулганаһаа эхилээд заан хүрэтэр элдэб амитад бии. Тэндэхи амитан бүхэн тус тустаа онсо һонирхолтойгоор үзэгдэнэ.

Үһэеэ үрзылгэһэн арсалан, барнуудай шанга шангаар хүрхирэлдэхэнь, янза бүриин ангуудай элдэбээр дуугаралдахань илангаяа һонирхолтой. Ангуудые харахаяа ерэһэн хүнүүд эдэ ангуудай абари зантай танилсахын, хайшан гэжэ эдеэлдэгыень харахын зорилгоор түмэр хашаануудые тойрон удаан саг соо алхалалдана.

Шэл сонхотой таһалга соо сахариглан хэбтэһэн шара эреэн зүһэтэй удав могой хүнэй анхарал хандуулна. Энэ могойн утань 4 метр 98 сантиметр юм. Мүнөө 20-ёод хоног эдеэлээгүй хэбтэхэдээ бэеынь бүдүүн дундуураа 21 сантиметр болоод байна. Харин эдеэлжэрхихэдээ һураггүй бүдүүн болошодог юм ха. Энэ могой нэгэ доро 6—8 кролик залгижархёод, бүхэли һара соо эдиһэнээ шэнгээжэ хэбтэдэг. Дурсагдаһан могойе 1955 ондо Хитадһаа асархадань оройдоол 1,5 метр утатай байгаа. Түрүүшээр тэрэ манай орондо асарагдаад байхадаа аяар 18 һара соо эдеэлээгүй хэбтэһэн юм. Хэбэрынь газараа бэшүүрхэһэн гү, али эндэхи эрхэ байдалда тааража ядаһан байгаа ха. Хэрбээ энэ могойе 1 градус хүйтэндэ байлгаа һаа, бэень хүрэжэ, үхэжэшье болохо. Иимэ могой Индиин, Цейлон аралай ой модон соо байрладаг.

Урда Хитадай Ян-це Хианга мүрэнэй адагаар байрладаг крокодил эндэ харуулагдана. Метр шахуу бэетэй энэ крокодил баха, загаһа эдидэг юм. Зэргэлээ таһалга соонь сагаан тоти (попугай) шубуун зоной анхарал хандуулна. Энэ шубуун сэлмэг дулаахан үдэшын болоходо хүнэй хэлээр «Папа», «Мама», «Вова» гэхэ мэтые, мүн бусад хараалай үгэнүүдые хэлэдэг юм. Тиихэдэ хилээмэ эдихэдээ һабараараа баряад, бага багаханаар хазажа эдидэг. Модо хазажа хушуунайнгаа эрмэгые хурсадажа байдаг хадань, тэрэнь аргагүй хурса юм. Хүнэй хургые таһа хазажархиһаншье ушар бии. Тиихэдэ нүгөөдэ таһалга соо һууһан амазонско тоти Германида тэжээгдэһэн хадаа немец хэлээр «Гут-морген», «Гутан-так» гэжэ байжа дуугарна.

Тээ саахана ехэ сарай соо шабарлиг зүһэтэй томо гэгшын заанай байхыень харанабди. Энэ заан түрэһөөр 19 жэл болоһон аад, 4000 килограмм шэгнүүртэй, 3 метр үндэр юм. Харууһалдаг эзэнэйнгээ «Латшими» гэжэ дуудахадань, ута хоншоороо эзэн тээшээ һунаалгажа, эдихэ юумэ эринэ. Конфетэ, печени хаяжа үгэхэдэ, хэдышье жэжэ һаань хоншоортоо хабшуулаад, амандаа абаашажа эдижэрхинэ. Тиихэдэ бухаанха хилээмые гурба болгожо хубаагаад эдижэрхихэ юм. «Латшими» сүүдхэ соо хамта 150 килограмм үбһэ, овощь, хилээмэ эдинэ.

Энэ заан һургамал юм. Тэрэ бүхэ табюур дээрэ нэгэ хүлөөрөө гэшхээд, бүхы бэеэ даагаад байдаг. Баһа урдахи хоёр хүл дээрээ байха шадалтай. Тиихэдэ газарта хэбтэһэн эзэнээ нэгэшье дайрангүй алхажа гарадаг. Заанууд Индиин хойто талаар, Суматра, Цейлон, Борнео гэжэ аралнуудаар байрладаг.

Нэгэ таһалга соо эмэ арсалан хаб нохой хоёр байхадаа ехэ һонирхолтой. Энэ хоёр түрэһэнһөө хойшо хоюулан сугтаа байлгагдаһан тула ехэ эжэлшэнхэй. Гансал мяха эдихэдээ арсаланиинь нохойгоо гомдохоожорхино. «Арбаад хоногһоо энэ арсаламнай түрэхэ юм. Тиихэдэнь сугтаа байдаг нохойнь үйдажа, бэрхэдээхэнь ха» гэжэ зоопаркын хүдэлмэришэд мэдээсэнэ. Зоопаркда «Каштанка» гэжэ нэрэтэй гүлгэлдэг нохой бии. Тэрэнь өөрынгөө һүөөр ямаршье амитанай гүлгэ тэжээдэг, һайн зантай юм. Һармагшан арсалан хоёр тэрэ нохойдо табигдажа томо болоо.

Мүн тэндэ ута хүлтэй тохорюунууд, гоё һайхан горгол (фазан) шубууд, борбилоодол адли бэетэй аад, улаан, шара, ногообтор үнгэтэй тотинууд, губи газарай бүргэдүүд харуулагдана. Элдэб үнгэтэй гэрэлтэмэ һүүлээ дарбайлгаад байһан тогод шубууе харагшад ехэтэ һайхашаана. Саана байһан таһалганууд соо элжэгэн, тэмээн, хандагай, бодон гахай, эрэ, эмэ арсалангууд, сагаан, хара баабгайнууд, Уссуриин эреэн гүроөһэн, леопард, шоно гэхэ мэтын олон амитад бии. «Новый атракцион» гэжэ кинофильмда буулгагдаһан мушхуу эбэртэй зэрлиг ямаан эдэ амитадай дунда бии.

Янза бүриин нохой, сагаан-эреэн, ута гэгшын хадхууртай заряадал адли «Дикообраз», томо, жэжэ һармагшад, тэмээнүүд, уһанай элдэб шубууд, сагаан үнгэтэй жэжэхэн хулганаанууд ангуудай дунда харуулагдана.

Зоопаркын амитадые үглөөнэй 10 часта, үдэшын 6 часта эдеэлүүлдэг. Илангаяа энэ үедэ тэдэниие харахада тон һонирхолтой байдаг.

Тус зоопарк Улан-Удэ городто 20-ёод хоногто байха юм.

М. Гончиков,

Б. Цыремпиловэй фото.

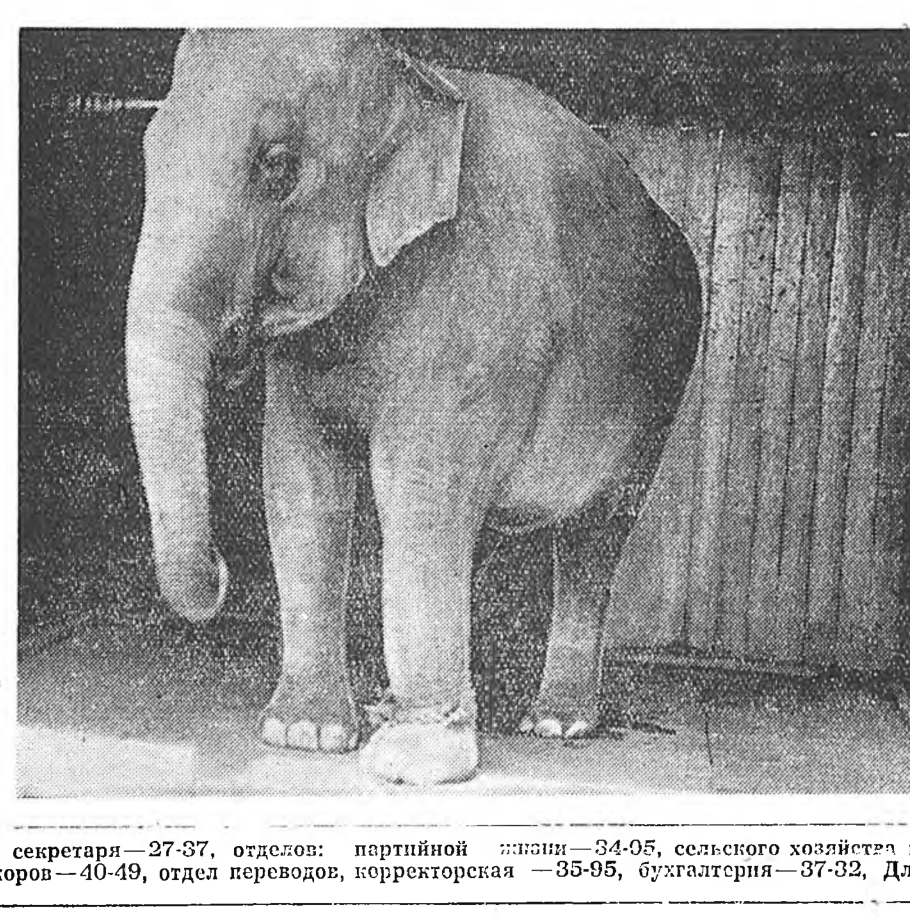

Редактор Ц. Ц. ЦИБ…

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26, Телефоны редакции: редактора —46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни—34-05, сельского хозяйства и советского строительства—47-58, промышленности и транспорта, пропаганды в местной информации—35-14 культуры—24-74, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская —35-95, бухгалтерия—37-32, Для междугородных переговоров—1…

Н01032 Типография Министерства культуры Бурятской АССР Зак. № 4847